

MAGYAR HÍR- LAP

T. „Otthon” Írók és Hírlapírók Köre
BUDAPEST
HUNGARIA VII., Erzsébet-körút 9—11.

Igazgató és felelős szerkesztő:
dr. Paál Árpád

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T.
Törv. lap-tromszám:
Trib. Bihar III. Nr. ord. 11/11 Jun. 1938.

Főmunkatárs: dr. Gyáriás Elemér

Franciaország nem maradna semleges egy újabb világ- égés esetén

Bonnet francia külügyminiszter feltűnő beszéde. Runciman megkapta Hitler választát. — Cseh miniszteri tisztviselőket hívtak meg a nürnbergi pártnapokra

Aschból jelentik: Runciman első munkatársa Ashton Gwatkin, aki a vasárnapra virradó éjszakát a rothenhausi kastélyban töltötte, vasárnap reggel gépkocsin Henlein aschi főhadiszállására utazott. Itt másfél órát tárgyalt a szudéta-németek vezérével, majd visszautazott Prágába. Valószínű, hogy Henlein ismertette Gwatkinnal Hitler választát lord Runciman felhívására. Gwatkin valószínűleg fölkeresi a Kaspar bitorosnál időző Runcimant is, hogy beszámoljon neki a Henlein-nel folytatott tárgyalásairól.

Cseh miniszteri főtisztviselők utaztak Nürnbergbe

Prágából jelentik: Schmoranz miniszterelnök-ségi miniszteri tanácsos és Siom külügyminiszteri miniszteri tanácsos a német kormány meghívására Nürnbergbe utazik, hogy ott részt vegyen a nemzeti szocialista pártnapon.

A németek belügynek tekintik a szudéta-kérdést

Berlinből jelentik: A német sajtó egyöntetűen tiltakozik bizonyos külföldön elterjedt híresztelések ellen, amelyek szerint Hitler Adolf vezérkancellár a nürnbergi pártkongresszuson ultimátumszerű követelésekkel akarna előállítani a szudétanémet nép helyzetével kapcsolatban. A lapok: újból nyomatékkal kiemelik, hogy a szudétanémetek ügye kizárólag a prágai kormány és a csehországi német népcsoport ügye s Henlein Konrád legutóbb is csupán azért kereste fel Hitler vezérkancellárt, mert Runciman lord erre felkérte.

Amerika és Franciaország álláspontja az esetleges európai háborúval szemben

Párizsból jelentik: Vasárnap leplezték le a Grave-foki Lafayette emlékművet, amelynek során William Bullitt az Egyesült Államok és Franciaország között ma is fennálló a mély és őszinte barátság, valamint a kölcsönös gazdasági együttműködés, a mai időkben, amikor az egész világ fanatikus jelszavaktól visszhangzik, a világ béke ügyének lényeges lényezője. — Mind az amerikaiak, mind a franciák tudják, — folytatta Bullitt — hogy az emberi sokkal boldogabban él szabademberként, mint szolgáskorban. Ha fel is tud mutatni a történelem egyes diktátorokat, a népert való kormányzat mégis a legjobb. Tudjuk, hogy nemcsak bölcs, de tisztességes dolog is tiszteletben tartani a nemzetközi kötelezettségeket. Tudjuk, hogy szükség esetén a nemzetközi szerződéseket módszeresen módosítani kell a kölcsönös megértés és segítség szellemében. Bölcs dolog tartózkodni az erőszaknak, mint a nem-

zetközi politika eszközének alkalmazásától, a más nemzetek belügyeibe való beavatkozástól és inkább arra kell törekedni, hogy a vitákat, tárgyalások és megegyezések útján, békésen intézzék el.

Egyik faj sem magasabbrendű a másiknál. Nyugodtan meghallgatjuk a jelenleg forgalomban lévő valamennyi ellentétes dogmát, tudva azt, hogy győzni csak az igazság fog. melynek ereje nagy. Nincs más óhajunk, csak az, hogy békében élhessünk minden más nemzettel.

De, ha mégis, Európában háború törne ki, senki sem tudná előre meg-

mondani, hogy belesodródna-e az Egyesült Államok egy ilyen háborúba, vagy sem.

Bullitt végül hangoztatta, hogy meg kell törni a fegyverkezések a kereskedelmi akadályok, a gazdasági nyomor és a nemzetközi gyűlölet bűnös körféregét.

Ezután Bonnet francia külügyminiszter mondott beszédet. Hangsúlyozta, hogy azok az elvek, amelyek már két ízben hozták össze Amerikát és Franciaországot, nem vesztek el érvényességükből.

— Sohasem fogadtuk el — mondotta — az elkerülhetetlen háború gondolatát és azt a felfogást, hogy semlegesek maradnánk olyan világégés esetén, mely rombadöntéssel fenyegetné a civilizációt, amelynek mindketten részesei vagyunk. A cseh kérdés súlyosságát nem szabad letagadnunk, de reméljük, hogy a népek békeérzelme, valamint a berlini és prágai kormány lelkiismerete s Nagybritánia és Franciaország együttműködése eloszlatja Európa feje felől a fenyegető viharfelhőket. Franciaország minden esetre hi marad azokhoz a szerződésekhöz és egyezményekhez, amelyeket kötött. Legőszintűbb vágyunk, hogy a francia-amerikai barátság a béke diadalát az egész világon biztosítani tudják.

Calinescu nemzetnevelésügyi miniszter erélyes beszéde a tanítók országos nagygyűlésén

Könyörtelenül eltávolítják — jelentette ki a miniszter — a politizáló köztisztviselőket. — Háromezer tanító kap állást az ősz folyamán

Bucuresti, saját tud.

Vasárnap kezdődött meg Constanzában a román tanítók országos nagygyűlése, amelyen több, mint 3000 tanító vett részt.

A kongresszuson Calinescu nemzetnevelésügyi miniszter rendkívül erélyes hangú beszédét mondott:

— Egykor, — kezdte, — a miniszterek kongresszusokon népbolondító fogadalmakat tettek, hogy népszerűsége tegyenek szert, nekem ilyen gondjaim nincsenek. Ellenkezőleg, azt hiszem: ilyesmivel lejárnám a jelenlegi kormányzati rendszert. Minket egyedül az állam magasabbrendű érdekei foglalkoztatnak. Az egyén magában véve nem érdekes ma már, csak amennyire hasznos tényező az állam életében.

A tanítósg nem érzelmi okokból képezi az állam különös gondját, hanem mert a kollektivitás szempontjából hasznos tényezőnek számít. Az egyént a kollektivitás szempontjából kell nézni és nem viszont.

A múlt évek kongresszusainak beszámolóiban szerepelt a tanítóknak az az óhaja, hogy szabadon politizálhassanak. Azóta mint-ha egy század múlt volna el. A tanító a múlt-

ban nem is politikai szenvedélyből akart résztvenni a közéletben, hanem azért, mert a tanítóképzőt végzett fiatal ember nem kapott állást s a tanító nem tudta kieszközölni áthelyezését, ha nem teljesített pártszolgálatot. Megaláztatásokban, üldöztetésekben volt része a politizálással kapcsolatban.

Ma ennek vége. A tanító nem politizál, de nem politizál a tiszt sem, a bíró sem. És ezért teljesen hivatásának szentelheti magát.

— Azokat, akik továbbra is, szemben az új államrenddel, résztvettek a romboló célzatú izgatásokban, kérlelhetetlenül megbüntetik s ugyanilyen könyörtelenül eltávolítom a közigazgatásból azokat is, akik a jövőben ezt megteszik.

Mit tett eddig a kormányzat a tanítósgért?

Calinescu ezután felsorolta, mit tett a jelenlegi kormányzat a tanítósgért. Törvényileg leszállította a nyugdíjazás korhatárát s ezáltal már ezen az őszön mintegy 3000 fiatal tanító jut álláshoz.

A továbbiakban előadta a miniszter, mi

történi az iskola érdekében és különösen kiemelte az egységes *ábécé* és olvasókönyv jelentőségét. Az erre kiírt pályázaton nyertes művekben foglalt olvasmányok közül bizottság fogja összeválogatni az állam *ábécé*-jének és olvasókönyvének darabjait úgy, hogy ezek az új tankönyvek senki magán szerzeményei se lesznek, árukat pedig majdnem 40 százalékkal 15 leire leszállították. A szegény gyermekek pedig ingyen tankönyveket fognak kapni.

Megemlítette a miniszter a nem egyedárultított könyveknek 20%-al való csökkentését is, azt az újítást, amely a felső elemi oktatást a városi és falusi nép szükségleteinek megfelelően módosítja.

Calinescu a király éltetésével fejezte be beszédét.

— *Ófelsége* — mondotta Calinescu — nemrég azt a kijelentést tette, hogy ha nem volna korona a fején, tanító akarna lenni.

A kongresszuson a kormány részéről még Toni alminiszter, a Tanítók Szövetségének egykori elnöke mondott beszédet.

Merénylet Faruk egyiptomi király ellen

Revolverrel rálőttek, de a golyó célt tévesztett

Alexandriából jelentik: Faruk királyra ismeretlen egyén rálőtt, mikor a sport uszodából eltávozott, ahol a dijakat osztotta ki Egyiptom uszóbajnokainak. A lövés célt tévesztett. A király elleni merénylet megghiusulása annak köszönhető, hogy a nézők egyike, aki a király közelében állt, észrevette a merénylő szándékát és rácsapott a kezére, amelyben a revolver volt. A lövés így célt tévesztett, s a király sértetlen maradt. Két néző megsebesült. A király teljes hidegvérrel tett tanúságot.

A merénylő szíriai embernek látszott.

Telefon

Irtó: Tarially Ilona

A telefon megszólalt.

Az új titkárnő felemelte a kagylót és dallamosan hallózott. Habár semmi értelme, mert itt csupa paragrafus minden, de az ő hangja megszokásból volt dallamos. Vagy inkább veleszületett adomány volt ez a hang. Mindegy: dallamosan behallóztok a kagylóba. De máskülönből egészen érdeklődés nélkül. Hiszen csak annyit, hogy fel kell jegyeznie valamit, például azt, hogy X. Y. ur az ügyvéd ural szeretne beszélni, vagy pedig Ez és Ez új tanut jelent be ebben és ebben a pörben, stb. Mi is lehetne egyéb?...

Pedig lám, most annál meglepőbb, hogy nem az ügyvéd urat keresi a hang, hanem a hallózársia így felel:

— Remélem, megismeri a hangomat most már?

— Hogyne, persze, hogy megismerem — felelte gyorsan. (Dehogyan ismerem!)

— Mer én a magától száz hang közül is. Ezer közül is. Most is, ne haragudjon, de csak azért hívtam fel, hogy halljam a hangját.

— Kedves magától. (Ki lehet ez, Istenem? Vajon nem az a szőke fiú a banktól?)

— Ha megint fölmelegyek magukhoz olyan időben igyekszem, hogy legyen kis időnk beszélgetni is. Szeretném tudni, mivel tölti szabad idejét?

— Azt most is megmondhatnám, de érdekesebb lesz, ha majd személyesen... (Talán mégsem a banki fiú. De akkor ki lehet?..)

— De szívesen venném, ha most is elárulna valamit abból, hogy mit csinál, amikor nincs az irodában?

— Nem, nem, semmit! De most már én is szeretnék tudni valamit: mikor jön ide fel?

— Azt hiszem, egy-két napon belül. Mi is van

A máriaradnai zarándokút legújabb tudnivalói

Nagyvárad. Saját tud. A második máriaradnai zarándokút Rendezőse a következő tudnivalókat közli a zarándokút résztvevőivel:

1. Halmi indulással eddig 223-an jelentkeztek. Amennyiben még 90 jelentkező lenne, úgy a rendezőbizottság szívesen indítja a vonatot Halmitól.

2. Személyazonossági bizonyítványra nincs szüksége senkinek, tekintettel a helügyminiszteri engedélyre. Minden utast a rendezőbizottság igazol.

3. A vonatok pontos indulási idejét kellő időben mindenkivel közöljük.

Tisztelettel kérjük a Plébánosokat, hogy zarándok híveiket legalább egy három napos

ajátossággal készítsék elő lelkileg is a szent zarándokútra. Gyónásukat lehetőleg otthon végezzék el. Egyébként a lelkiekre nézve külön utbaigazítást fogunk adni.

4. Nagyon jó lenne, ha az egyes plébániák egy táblát készítenének, melyre a község neve lenne felírva. Gyülekezéseknél, elszállásolásoknál és indulásoknál mindenkinek nagy segítségére lenne.

5. Megnyugtatóan jelentjük, hogy a felszállást illetőleg az egyes igényeket tekintetbe fogjuk venni.

6. További jelentkezéseket elfogadjuk még a plébánia hivatalok útján.

Fontos újításokat léptet életbe a CFR

Harmadosztályos utas a másodikon is utazhat

Szeptember végén lejár a régi nemzetközi vasuti kedvezmény s az új szerződés, amely október elsejével lép életbe, több jelentős újítást tartalmaz. Elsősorban is a jegykezelők és utasok között igen gyakran felmerült vitákra nézve intézkedik az új egyezmény. A jövőben ilyen vita esetén mindkét félnek a következő állomásfőnökre kell bizznia a döntést. Eddig minden utasnak joga volt négy éven aluli gyermekeit jegy nélkül is leültetni, függetlenül attól, hogy többen a felnőttek közül állni voltak kénytelenek, noha jegyet váltottak. Ezután a négyéven aluli gyermekek csak akkor foglalhatnak helyet, ha a jeggyel bíró utasok már leültek. Ugyancsak újítás az, hogy a harmadosztályos utas, másodosztályba is fel szállhat abban az esetben, ha a harmadosztályos összes helyet elfoglalták.

A jegykezelőknek jog van a jövőben az olyan csomagokat amelyeknek terjedelme zavarja a többi utasokét, a csomag tulajdonosának beleegyezése nélkül is átszállítani a cso-

magkocsiba. Itt kivételt képeznek a si-talpak s általában a sport eszközök.

Az eddig számított kutyák is helyet kapnak ezentúl a vonaton. A kutyákat, szájkosárral, más kis állatokat megfelelően becsomagolva lehet szállítani.

Az eddigi rendelet szerint a ruha és csomagok eddig egy hónapig kötelesek voltak a gondjaira bizott csomagokat megőrizni. Ez után csak 14 napig viselnek gondot a ruhákra adott holmikért.

A rendelet előreláthatólag még több pontosabb magyarázatra szorul, ha nem akarja a vasut igazgatósága, hogy a félreértések fokozódjanak.

Püspöktüdőbe érvényes kedvezményes kád- és tü- körfürdőjegyek kiadó- hivatalunkbankaphatók.

— Rólam?

— Természetesen.

— Ugyan mit?

— Megmondjam?

— Szeretném.

— Hát... amikor találkoztunk, én úgy emlékszem, hogy cigarettáztott. Sőt: sokat cigarettáztott.

— Rosszul emlékszik. (Hát ez nem a banki fiú!)

— Igen. És azért akartam most megkínálni a saját cigarettájával, mert csodáltam, hogy olyan sokáig kibírta nélküle. Meg akartam tudni, milyen állhatatos.

— Ebből?... Máskülönből pedig visszavonok mindent.

— Mi mindent?

— Mégsem volt rossz a vicc... Azaz... nem is volt vicc. De én azért mégsem cigarettáztam.

— Lehetetlen pedig, hogy rosszul emlékeznek! Hiszen határozottan emlékszem még a mozdulataira is! Igen: elővette retiküljéből kis ezüst cigarettatárcáját, abból a saját töltött cigarettát, gyakorlott mozdulattal megütögte vékony ujjacskájával a cigarettát végét — szépalaku káze van, ezt is tudom, lássa — aztán kicsit összehúzta a szemöldökét, meghajította a nyakát, előrenyújtotta, felém s én meg az öngyújtómmal... igen s akkor láttam meg fogait is, hogy milyen pompásak és épek és szápek és ragyogók, ahogy a füstöt kiengedte a szájából s mosolygott a mennyei élvezettől. Ez nagyon illet magának, ez a mozdulat. Majdnem olyan szép volt, mint a hangja.

— Hát kétségbeejtő, hogy ilyen aprólékosan... Igen, hogy így emlékszik mindenre... (Hát nem a bankfiú, nem, nem, nem! De akkor ki lehet?)

— Na ugye! De most fog még igazán meglepődni! Még arra is emlékszem, hogy jobbkeze mutatóujján egy L. I. monogrammos, ovális kővü pecsétgyűrű van. Kicsit fiús, groteszk a csöpp ujján az a nagy gyűrű...

— Rendkívüli memóriája van! Én ennél sok-

ma? Hétfő... Nos, akkor szerdán... igen, szerdán felmelegyek. Jó lesz? Ürügyem van, ez az adásvételi ügy, amit mi bonyolítunk le. Persze, ismeri az ügyet?...

— Nem egészen. (Most már bizonyos, hogy a banki fiú.) Bár nem mondhatom, hogy nem érdekelnek az ügyek, de pont ez, nem nagyon. Most van itt egy nagy gyilkossági pör, az ügyvéd ur védő benne... Ez igen!

— Gondolom, hogy az sokkal izgatóbb. De ez sem utolsó. Hagyatéki ügy tulajdonképpen... s valaki váltót hamisított a kiskoru nevére, a kiskoru örökös nevét csak úgy alakanyaritotta, tudja. Dehát ez nem fontos... Inkább azt mondom meg itt most sebtiben, hogy amióta magát megismertem ott az irodában, mindig az van az eszemben, hogy maga egy elvarázsolt királykisasszony s csak véletlen lehet, hogy ott ül abban az irodában s kopog a gépen. Egész más munkakör illenék magához.

— Pedig én szeretem. Egyelőre jó. Igaz... jaj, de nem mondom semmit. Már mondtam is, hogy majd személyesen. Akkor mindent. Most semmit.

— Azért befejezhetné volna a mondatot. Nagyon érdekel, hogy mit akart most mondani.

— Nem, nem. Majd személyesen.

— Jó lesz. Ez is egyfel több ok, hogy mielőbb találkozzunk. De én fenntartom ám a véleményemet, amit az elvarázsolt királykisasszonyról mondtam... Rágyújtott?

— Nem. Hiszen nem cigarettáztam.

— Pedig most megkínáltam volna

— Telefonon keresztül?

— Igen.

— Jó vicc!

— Azt hiszi, lehetetlen?

— Hát nem?

— Nem. A saját cigarettájával kínáltam volna meg.

— Rossz, rossz, rossz vicc! Juj, de rossz vicc! Tagadja le hamar!

— Nem tagadom, mert ebből akartam megtudni valam

Magyarország miniszterelnöke Kaposvárott kifejtette nemzet-építő munkatervét

Nagyjelentőségű bel- és külpolitikai bejelentéseket tett Imrédy miniszterelnök. — Magyarország bevezeti az általános kötelező katonai szolgálatot

A szomszédállamokkal még folynak a tárgyalások

Kaposvárról jelentik: Imrédy Béla miniszterelnök vasárnap délután Kaposváron elmondta nagy érdeklődéssel várt beszédét.

— Azt akarom, — kezdte beszédét a miniszterelnök, — hogy szavam messze szálljon szerte az országban. Szólni fogok a magyar élet minden fontosabb problémájáról. Egy jubileumi év fényes ünnepeit vannak mögöttünk, melyet emlékeztetéssel tettek nemcsak a melegség és pompa, hanem az a szellem és lélek is, mely ezekből a megmozdulásokból kiáradt és amely bebizonyította a mai nemzetnek megingathatatlan kapcsolatát a magyar multtal, a reményt, hogy a magyarság sorsa jobb jövő felé halad és azt a kézséget, hogy ennek a jobb jövőnek kiküzdésére áldozatokra is hajlandó. Az ünnepek elmúltak. Itt élünk ismét a munka hétköznapjaiban, amelyekről azonban nem lehet azt mondani, hogy szürke hétköznapok volnának, mert minden nap eseményében a történelem szelét érezzük suhogni körülöttünk. A nemzetközi helyzetnek a világháborút követő megkövesedése, mely nem nyugodt pihenéshez, hanem az ájuláshoz volt hasonló, elmúlt. A népek szunnyadó energiája dinamikus erőkké vált. Ezekben a népeket formáló időkben a mi külpolitikánk sem maradt télen. Külpolitikánk alapelve azonban nem változik.

Mióta önálló magyar külpolitika van, annak pajzsára mindig ez a két szó volt felírva: *Igazság és Béke*. Ez a nemzet egy évezred óta hű maradt önmagához. Tudott mindenkor a nagy célok érdekében vért áldozni, de tudott

időt és türelmet is áldozni. Tudatában volt felelősségének a népek nagy családjával szemben és ezért nem békétlenkedett, hanem nagy távolokba néző, napkeletről öröklött lelkével türelemmel várta meg, míg az igazság fája kinő a kis magból, mert tudta, hogy az igazság szavának el kell jutnia minden fülhöz.

A magyar várt, de nem télenül. Barátokat szerzett és e barátságokat hiven ápolta. Azokat a köteleket, amelyeket elődeink kormányai létesítettek az olasz és német nagyhatalmakkal, sikerült az elmúlt hetekben még szorosabbra fűzni.

A külföldi látogatások jelentősége

Juniusban Rómában jártam, hogy az olasz kormány fejével és külügyminiszterével időnként megismétlődő eszmecsere folytassak. Ez az út teljesen elérte célját. A két állam barát-

Beszámoló a szomszédállamokkal folytatott tárgyalásokról

— Tanbizonyosságát adtuk ennek a felfogásnak azzal is, amikor egy évvel ezelőtt a szomszéd államokkal tárgyalásokba bocsátkoztunk egyes olyan kérdések elintézésére, amelyek az államokhoz való viszonyunk normalizálásának útjában állottak. *E tárgyalások célja részünkről elsősorban az volt, hogy az utódállamokban élő magyarság sorsának javulásá-*

sága a legteljesebb mértékben bevált s a római jegyzőkönyvek a két államra vonatkozóan változatlanul érvényben vannak. Az az érdeklődés, amellyel Olaszország Magyarország sorsát és megerősödését kíséri, változatlan melegséggel áll fenn. Bővebb kommentárt ehhez az úthoz nem fűzök, az annakidején kiadott hivatalos közlemény ezt fölöslegessé teszi.

— A róma-berlini tengely másik átlamában a közelmúlt napokban a kormányzó úr öfőméltósága tett látogatást, amelyen a külügyminiszter és honvédelmi miniszter úrral együtt nekem is szerencsém volt résztvenni. Ez a látogatás olyan horderejű tény volt, amelyet nem lehet eléggé hangsúlyozni. Mindnyájan őszinte hálával tartozunk kormányzó urunknak és fenkölt hitvesének, akiknek sikerült a hosszú uton a német tömegekben felébreszteni az érdeklődést és a feltörő új generációban pedig megerősíteni azt a rokonszenvet, amellyel a régebbi nemzedékek hazánk iránt viseltek. Azok a megbeszélések, amelyeket a kormányzó úr és mi, a kormány tagjai a német birodalom vezérével és kancellárjával, valamint munkatársával folytattunk, a kölcsönös bizalom, barátság és szívélyesség jegyében folytak le, újabb zálogként szolgálva a két ország és nemzet együttműködésének. Azok a teljesítmények, amelyeket velünk baráti viszonyban lévő országokban észlelhetünk, örömmel tölthetnek el minden magyar embert, mert a velünk baráti államok virágzásában és fejlődésében kiteljesedést látjuk azoknak a jókívánásoknak, amelyekkel sorsuk alakulását kísérik.

Ismétlem azonban, hogy a barátságaink ápolása nem irányul mások ellen, hanem beilleszkedni kíván a nemzetek közös munkájába, amelyet az anyagi, szellemi és erkölcsi boldogulásért folytatnak.

hoz hozzájáruljunk és annak előfeltételeit megteremtjük. Ez a kérdés mindig homlokterében állott a magyar külpolitika érdeklődésének és különös időszerezését nyert ma és északi szomszédállamban élő magyarság sorsának rendezése. Ma már az egész világ előtt ismert az a sokáig rejtve maradt tény, hogy ennek az államnak alkata egész különleges, mert a kisebbsé-

kal, de sokkal kevesebbre emlékszem. (Ez engem összetéveszt valakivel!)

— Mégis, mire? Szeretném tudni, mit látott meg rajtam.

— Már mondtam hogy semmit sem mondog. Mi lesz a témánk, ha találkozunk?

— Mi lesz? En vallatni fogom magát, elvárásolt királykisasszonyom. Maga pedig gyönyörűen fog vallani.

— Bűnt követtem el?

— Majd kiténik a vallatásnál.

— Ha így van, akkor nem kíváncsiskodom.

Csomó munka vár rám! Isten velem.

— Tehát szerdán! A vizontlátásra! Kezét csókolom!...

A leány letette a kagylót s csak úgy, ott a telefonnál állva maradt kicsit. Söhajtott, elnézett, ki az ablakon át, messze a házak fölött.

Hátha mégis a banki fiú aki időközben másutt is volt s nem jó telefonszámot kért. Esetleg más ügyvédnél... Hiszen az mondott ott neki szombaton hasonló bókokat a hangjáról s valami olyast is, hogy más miljöben tudja elképzelni. Jobban illene hozzá az otthonban valami színes selyemhímzés, vagy valami parkban a teniszezés. Igen, így mondta, parkban... Megérezte a bankfiú, hogy csak most vállalt ilyen munkát. Dehát, mint vannak új gazdagok, vannak új szegények is... És ő is ilyen új szegény... Még nem régen falun éltek kastélyban, de amikor a nagymama meghalt, minden összeomlott...

Szédületesen gyors volt ott mindennek pusztulása. Rájuk csaptak a hitelezők, mint a sás-kák. Még a kutyák is milyen szomorúak voltak... A két gyönyörű orosz agár s a nagy dán dogg, a bátyáé... S a lovak! Azok a szép, büszke, jól tartott, karesú állatok! Nem is tudta nézni amikor elvitték őket. Bezárkózott a szobájába és sirt...

De hiszen ennek már egy éve, vagy több valamivel. Anyus a nővérénél van, ő pedig tanult mostanáig. A gép és gyorsírást tanulta. Ez az ügyvéd pedig, aki nagymama ügyvédje volt, fínom, kedves tapintatos. Idehívta maga mellé addig is, amíg valami megfelelőbb kerül, egyéniségéhez illőbb munka.

Még csak három napja van itt s elég jól megy minden. Előzékenyek itt hozzá. Még két gépirónó van itt, azok kint dolgoznak az első szobában, ahol az irodavezető van. Neki igazán nincs sok munkája. Pedig... ha az ügyvéd szándékosan kíméli őt... azt rosszul tenné... ő nem akarja... nem, a viláért sem. Legyen ő is olyan mint a többi, aki dolgozik, hogy éljen. Szegény leány, aki rá van utalva a keresetre... Valahogyan örül is, hogy dolgozhat. Nem szeretne valahol kegyelemkenyéren... Ugy érzi, személye így fontosabb és öntudatosabb is.

És ez a fiú, aki telefonált... ha mégis az, aki a bankból volt itt... az elegáns, csinos és nem mindennapi. A szemében van valami, ami egészen különvaló. Talán az intelligenciája él úgy a szemében... Valami különös gyöngédség van benne minden mozdulatában...

Még egy levelet kellett megírnia az ügyvéd úr egyik kliensének s épp hat óra lesz. Akkor mehet haza. Haza?... Igen, a leánypanzióba. Az most az otthona.

Szerda:

— Halló?!

— Halló?!

— Maga az, elvárásolt királykisasszony?

— Igen. Az, akit maga annak gondol!

— Félóra mulva ott leszek!

— Várom!

— Az ügyvéd úr?

— Tárgyaláson van.
— Az angolok szeretnek engem.
— Nem is egy?
— Igaza van! Csak egy. Az őrzőangyal!
— Az igen. A vizontlátásra! (Hát ez mégsem a bankfiú!)

Félóra mulva:

— Tessék!

— Csókolom a ke...zét...

— Jó napot! (Névet.) Nos? Királykisasszony, vagy nem királykisasszony?

— Az... de szökében. A másik barna volt.

Egyébként pedig... ne haragudjon, kérem... Szentábrahám Dénés vagyok...

— En pedig... Szentábrahám Mária Anna...

Es most már iszonyúan komolyan néztek egymásra. Szó nem jött a szájukra de kutattak egymás szemében, szinte ellenségesen. Mindegyik azt hitte, hogy a másik tréfát üz vele, játszik.

De hogyha csakugyan tréfa lenne, süljön ki az igazság — gondolta a fiú. — De ha tréfa, akkor jaj ennek a csinos kis szökének!...

— En a tolnamegyeiekből való vagyok... — mondta a leány ugyanúgy.

— Talán... ti is?

— Igen. És ti?

— Ugy van...

Kezet szorítottak. Meghatottan, nagyrabecsülön szeretettel. A hajótöröttek nézhetnek így egymásra az elhagyott partokon.

Es azon melegiben elmondtak ott egymásnak mindent. A férfi csakugyan bankfiú volt és igen jó pozícióban. Végül csodálatos találkozásukat magyarázták ki. A Mária elődje volt az, akinek telefonálni akart a fiú. Ugy látszik, csakugyan az őrangyal...

gek együttes létszáma meghaladja a csehnemzet létszámát és így tulajdonképpen nemzetiségi államról van szó, amelynek keretében az egyes nemzetek jogállása és életformája tekintetében különleges rendezés van helyén.

A bledi konferenciáról kiadott közlemény vázolja azt az állapotot, amelyhez az egy év előtt megkezdett tárgyalások eljutottak. Ezen a tárgyalásokon azt az álláspontot foglaltuk el, hogy a fegyverkezési egyenjogúság magától értetődő jog, amelyet a nemzetközi politika mai állapotában, amikor a fegyverkezési korlátozás gondolata csődöt mondott, egyetlen államtól sem lehet megtagadni. Ennek a magától értetődő felfogásnak elfogadásától sajnos, egyes államok még távol álltak. S a tárgyalások eredményét abban látom, hogy a bledi konferenciáról kiadott közlemény szerint a felfogás eddigi ellenzőinek körében is polgárjogot nyert. A tárgyalások tehát ezidő szerint odáig jutottak, hogy a kisanant három állama készségeit fejezte ki, hogy a Magyarország fegyverkezési egyenjogúságának elismerésére diplomáciai uton nyilatkozatot tegyen, amellyel párhuzamosan ez a három állam és Magyarország is újból megtették volna az 1928 évi Kellogg-paktumban foglalt nyilatkozatot, mely szerint az egymásközötti viszonyban az erőszak fegyveréhez nem nyulunk. Ennek a nyilatkozatnak létrejötte azonban függővé van téve olyan nyilatkozatok megtételétől, melyek nagy jelentőséggel bírnának az utódállamok területén élő magyarság sorsa szempontjából és amelyek ebben a vonatkozásban és esetleg egyéb vonatkozásban is tárgyaló államok között a fennálló zavaró körülmények kiküszöbölésére irányuló

hajlandóságot szögezték volna le.

E tekintetben a megegyezés nem jött létre és ezért a közlemény csak azt fejezi ki, hogy ha egy ilyen minket kielégítő nyilatkozat tekintetében megállapodás létrejön, akkor a tárgyalási alap egészére nézve is létrejöhet a megegyezés és ezzel megteremtődhet az előfeltétele a három utódállam és Magyarország közötti viszony normalizálásának.

Felesleges hangsúlyoznom, hogy ezek a megállapodások csak addig jelenthetnek élő valóságokat és csak addig jelenthetnek érieket a Duna-medence államainak együttélése szempontjából, ameddig az utódállamokban élő magyarság sorsának alakulása megfelel annak a szellemnek, amelyben ezeket a nyilatkozatokat megtenni hajlandók vagyunk. Szükségesnek tartottam, hogy a magyar közvélemény előtt is megvilágítsam az idevágó tárgyalások alapját és a bledi konferenciáról kiadott közleményt, hogy a hazai közvélemény is megismerje azt az engesztelékeny, de nemzeti méltóságunkból sohasem engedő szellemet, mely külpolitikánkat irányítja.

Magatartásunk teljes megértésre talált, a velünk baráti viszonyban élő államokban. Ciano gróf, olasz külügyminiszter táviratilag üdvözölte Kánya Kálmánt a sikerért, s a német sajtó is ennek a felfogásnak megfelelő visszhangot hallatott Lengyelország is hallatta sajtóján keresztül baráti hangját, de megértésre találtunk a nyugati államok közvéleményében is.

Eredmények és célkilűzések a belpolitika terén

Imrédy miniszterelnök ezután a belpolitikai kérdésekre tért át. Elmondotta, hogy a törvényhozás szünetét a kormány arra használta fel, hogy a magyar élet problémáit sorra vegye és megformálja azoknak a terveknek végrehajtását, amelyeket a kormány hatalomra lépésekor kormányprogramként ismertetett. Hatalmas anyag ez, mert a nemzet előtt az a feladat áll, hogy az új kor eszméinek a magyar talajban való meggyökerezését munkálja. Programjában a kormány két fő gondolat vezérli. A népi egység és a szociális igazság. Ebből a célból az ország szociális rétegződését sok tekintetben át kell alakítani. Erőssé kell tenni és meg kell edzeni a nemzetet. Meg kell teremteni azt a hatalmi eszközt, mely szükséges, hogy biztonságban és becsületben haladjon a maga kulturális és szociális munkájában. A sors hosszú éveken át megfosztotta az országot attól, hogy megfelelő létszámú és megfelelően felszerelt hadsereget létesítsen. A helyzet most megváltozott, a belátás felülkerekedett és a Darányi kormány által bejelentett nagyszabású beruházási és felszerelési program végrehajtása teljes mértékben megindult. Az első kölcsönt teljes sikerrel kibocsájtották, a rendelkezéseket kiadták, a gyártás a műhelyekben folyik. Ez azonban nem elég. A minisztertanácsnak első és legfontosabb pontja egy honvédelmi törvény letárgyalása volt, mely a parlament megnyitására nyomban benyújtásra kerül.

Ez magában foglalja az általános had-

kötelezettség kimondását, a katonai szolgálati idő megállapítását és az eddigi testező levénte-rendszernek kötelező katonai előkészítő-rendszerre való átalakítását.

Gondoskodni kíván a kormány arról is, hogy a fegyelem szelleme a katonai szolgálati idő után se menjen veszendőbe és ezért a kiszolgált és tartalékba került egyéneket ugynevezett lövész-szervezetbe fogják össze, mely a polgári társadalomnak a hadsereggel való állandó érintkezését és a nemzet egybeforrását van hivatva szolgálni.

Harc a népbetegségek ellen

Harcba száll a kormány a népet tizedelő és utódokat elkorcsosító betegségek ellen. A tuberkulózis és a nemi betegségek elleni küzdelem újabb intézmények felállításával kívánja megvalósítani.

Ezért bevezetik a házasság előtti kötelező orvosi vizsgálatot.

Az erre vonatkozó törvényjavaslatot a kormány még az ősszel benyújtja a parlamentbe. A gyermekek fejlődésének előmozdítására az iskolás gyermekek számára országos tej- és cukorkorakciót vezetnek be. Az elesett néprétegek felemelése és megsegítése terén is nagy feladat vár a kormányra. Ennek megoldása csak úgy lehetséges, ha megfelelő szervezet áll rendelkezésre, mely a bajok okait felismeri és azok leküzdésére tevékenyen közreműködik. Ezért több ezer fiatal munkaeölt küldenek ki a falvakba a jegyzők támogatására. E munkában azonban az egész társadalomnak közre kell működnie. A szegény és sokgyermekes néprétegek anyagi fölsegítését az örökösödés megrendszabályozásával is igyekszik a kormány előmozdítani. A kormány a belügyminiszter kezdeményezésére elhatározta, hogy törvényjavaslatot nyújt be szociális és családvédelmi alap létesítéséről. Ennek az alapnak a táplálása, a gyermektelen, vagy kevés gyermeket hátrahagyók hagyatékaiból fog történni. Az örökösödési illeték mellett tehát új, érezhető teher fog jelentkezni. Új lehetőségek nyílnak ezzel a sokgyermekes családok problémáinak megoldására és egyben hatékony fegyver a

gyermekáldás korlátozása ellen. Bevezetik a családi munkabérek intézményét is a gyáripari és bányamunkások megsegítésére. Ennek lényege az, hogy azok a munkások, akiknek gyermekeik vannak, egy pénztárból külön havi juttatásban részesülnek. Ebből a pénztárból minden tizennégy évet be nem töltött gyermek után havonta öt pengőt folyósítanak a munkás részére. A pénztárban esetleg megmaradó főlősleg évente kétszer, a nyári iskolai szünet előtt és karácsony előtt kerül kiosztásra. Az adózás terén is nagyjelentőségű intézkedések történtek, melyeknek céljuk az, hogy a terhet a gyengébb vállalkról az erősebb vállakra helyezze át és a családvédelem gondolata az adózás terén is érvényesüljön. Az adómentes létminimum megállapításánál olyan változtatásokra törekszenek, hogy ez a létminimum, különösen a többgyermekes családoknál, hatékony védelemmé fejlődik ki.

Erélyes földreform felé!

Ezek után rátért a miniszterelnök azokra a kérdésekre, amelyek a gazdasági élet helyzetével vannak összefüggésben. Senkinek sem lehet — ügymond — közömbös, hogy kié a magyar föld. Az irányzat a nagybirtokok csökkentése és a kisbirtokok szaporítása felé halad. De ez az átmenet is a nagybirtokok formából a kisbirtok formába bizonyos megakódásokkal és hátrányokkal jár. Vitathatatlanok azok az előnyök, amelyeket a nemzeti jövedelem szempontjából a jólkezelte nagybirtok tud nyújtani. És, ha jólkezelte nagybirtokból rosszul kezelt kisbirtokok lesznek, azt a nemzet egyeteme szenvedni meg. Arról kell tehát gondoskodni, hogy a jólkezelte nagybirtok, jólkezelte kisbirtokokká váljék és a mezőgazdasági lakosságnak azok a rétegei, amelyek eddig a nagybirtokból éltek meg, ezután is megtalálják megélhetési lehetőségüket.

Az új szabályozás lényege, hogy a háromszáz holdon felüli költött birtokok egyharmad része, az ötszáz holdon felüli szabad birtokoknak pedig egynegyedrészét kishaszonbérletek alakításának céljaira az állam által erre kijelölt szerv útján igénybe vehető. Sokszázezer holdra nézve megnyílik ezzel, új, egészséges kisegisztenciák alapításának a lehetősége és esztendőkre folytatható erőteljes, de a területi szempontokra és a nemzeti jövedelem fokozásának szempontjaira is figyelemmel lévő földbirtokpolitika.

A miniszterelnök ezután beszélt a közelmúltban megjelent, s a gazdasági és társadalmi élet egyensúlyának fokozottabb biztosítására szolgáló ugynevezett zsidó-törvényről. Megemlítette, hogy egyes körökben talán csalódást keltett, hogy a kormány a törvény eme rendelkezéseit szigorú pontossággal hajtotta végre. Tette ezt nemcsak azért, mert az előző kormány által hozott törvényes rendelkezést magára nézve erkölcsileg kötelezőnek tartotta, hanem tette azért is, mert meggyőződése, hogy ezzel szolgálatot tesz a nemzetnek.

A miniszterelnök ezután szólott a közéleti tisztaság megőrzésének feltétlen szükségességéről, majd pártokon felüli összefogásra hívta fel az egész magyar társadalmat, hogy megteremtődhessek a rendnek, a nyugalomnak és a biztonságának az a légköre, mely feltétlenül szükséges a nagy, építőjelligű társadalmi munka végrehajtásához.

Aktatáska,
Iskolatáska
szavatolt minőségben
HARTMAN - VULCAN
Nagyvárad, Bul. Reg. Ferdinand 1.

P. Endrődy László S. J.

P. Petit hajója

c. könyvnek első részében P. Petit S. J. csupa érdekes epizódokból szőtt életrajzát adja, a másik részében pedig egy teljes és részletes lelkigyakorlatot közöl, amelyet P. Petit tartott. E lelkigyakorlat páratlanul ötletes és eredeti feldolgozása. Egyszerű közvetlenségén az arst. Szent lélek megfogó varázsa érződik — a bensőséges kegyelmi élet kiadása.

Ara 90 lel és portó.

Nép és ország, amelyet a dal szabadított föl

Tallin, szeptember h.5.
A három balti ország között Észtország az amellyel bennünket, magyarokat az őseredet rokonsága fűz össze. A messze elmerült hajdankor együtt látott bennünket valahol az Ural nyugati lejtőjén, ahonnan az ősidők rettentő népvándorlái zivatarja kit erre, kit arra kergetett. Bennünket délnyugat felé, őket északnyugat felé. Micsoda vándorlási kalandokon, megpróbáltatásokon ment át a kis észt nép, amíg a Keleti tengerhez, Európa északnyugati csücskébe eljutott azt ma már az ősi mondákból is nehéz volna megtudni. Bizonyos, hogy azon a helyen, ahol

most él, már ott volt a középkor kezdetén s egészen a XIII. század elejéig élte a maga egyszerű, de szabad és független életét. Folytonosan harcoltak Kelet, Nyugat és Dél felé, de meg tudták állni helyüket mindaddig amíg ama kor egyik leghatalmasabb és legerősebb hadereje, a német lovagrend véget nem vetett az észték önállóságának. Ettől kezdve messze északi testvér-népünk német, dán, svéd, lengyel és orosz erőszak jármát viselte, de még a legutolsó megszálló, az orosz cárizmus alatt is az észt föld igazi ura a német balti nemesség: a balti bárók társadalma volt.

Menekülés az ősi dalok tündérbirodalmába...

Az idegen hódoltságok keserű ideje alatt az észt nép lelke, amely a politikai és katonai erők változhatatlan vastörvényébe belenyugodni kényserült, a maga bánatával, elhagyatottságával és árvaságának szomorúságával

az ősi dalok tündérországába menekült.

A „magyarok rapszódijája” jut az ember eszébe Szent Gellért legendájából, ha arra gondol, hogy ez a kis nép milyen csodálatosan megtartotta zenéjében és dalában a maga nemzeti sajátosságát, ősi értékeit. Nem szabad elfelejteni, hogy az idegen uralmak alatt nemesek a politikai és gazdasági, hanem a kulturális és szellemi befolyás is rendkívül erős volt, — annál bámulatraméltóbb tehát hogy az észt nép a maga nemzeti érzését és nemzeti kultúráját meg tudta tartani. Tette ezt elsősorban a zenéjén, a dalain keresztül.

Az észt nép, úgyszólván, kivétel nélkül csodálatosan muzikális. Azokon a nagy dalosünnepken, amelyek ma már a külföldiek ezreit és ezreit vonzzák Tallinba, az észt fővárosba,

egyszerű falusi énekkarok a legnehezebb hétszólamú karénekeket adják elő olyan páratlan zeneiséggel, amire népeinkben, népzeneben nincs példa sehol a világon.

Még Északon sem, ahol a karének kultúrája, különösen Svédországban és Finnországban, híresen magas színvonalú.

Az észt népzene megtartotta a legősibb dal-kincset, megtartotta pedig minden hamisítás, átírás, elformálás nélkül. Hogy a környező északi országok dalkincse zenei formái természetesen voltak bizonyos befolyással erre az észt népi zenére, azt ők maguk sem tagadják, ez természetes,

de éppígy megvolt az ő zeneiségük kisugárzása a környező népekre anélkül, hogy ez a lassú cseré-folyamat bármelyik nép zenéjének nemzeti karakterét a legcsekélyebben is megváltoztatta volna.

Az észt dal történelemformáló ereje

Am az észték zenéje nem maradt meg a fönökban, sem a kocsmák asztalai mellett, ez a zene

az észt dal olyan tényezője lett az észt nép életének, amely a XIX. század közepén már történelemformáló erővé vált.

Amikor a múlt század második felében az orosz uralom ellen az észt nemzeti ellenállás egyre erősebb formát öltött s az észt népben az összetarto-

Háromnapos dalosünnepen indult meg az észt nemzeti mozgalom

Az 1869-ik év nyarán június 18-án, 19-én és 20-án Tartuban, Észtország egyik legkulturáltabb városában tartották meg az első dalosünnepet és ezt a három napot tartják az észték a maguk nemzeti és népi mozgalmuk megindulása dátumának. Akkor még úgyszólván csak a régről maradt népeink szerepelt ezen az ünnepen a más északi népek dalai mellett és két új eredeti észt dal, amelyet a meginduló észt népzene mozgalom egyik megindítója, Kunileid szerzett. „En hazám, én szerelmem” az egyik „Téged a halálig” a másik — és ez a két dal ma is az észt nemzeti érzésnek hagyományos kifejezője s egész Észt-

P. Hitter József S. J.:

Spanyol tűztenger

Nincs Európában ország, hol égetőbb aktualitással jelentkezzenek a katolicizmusnak lét-kérdéssel összefüggő problémái, mint Spanyolországban! Olasz légiók és német különítmények állnak ott szemben szovjet hadosztályokkal, öt nemzet bombavetői dübörögnek a spanyol városok és falvak felett, népek szabadcsapatái harcolnak egymás ellen mindkét oldalon: valamért... A küzdelem látszólagos megoldása — nagyhatalmi érdekek összecsapása és szinte politika-alatti erőfeszítés — könnyen elsíklást enged tévmagyarázatok felé. Az olasz, francia, angol, német, szovjet-orosz érdekek robbannak össze spanyol földön: a Földközi-tengerért, a földközitengeri hatalmi egyensúlyért — ez a látszat!

A spanyolok háborúja ez? Miért szenved a spanyol nép öt nagyhatalom légibombáinak és gránátjainak tűztengerében? Mi ég ama apokaliptikus tűztenger lángjaiban? — Erről szól a „Spanyol tűztenger”!

Ara kartonkötésben 60 lef és portó.

zandóság, a nemzeti egységes föllépés vágya föl-erősödött, ez a nép önkéntelenül kereste a kifejezési formát a megindult kifejlődés számára, hogy a jobb jövőndőbe vetett reménységnek legyen valami állandó megnyilatkozása.

Ekkor és így lett az észt nép zenéjéből és dalából olyan általános nemzeti mozgalom, amilyenre hiába keresünk példát bármelyik más nemzet történetében. A népnek rendkívüli előszeretete a dal és a zene iránt akkora föllendülést hozta magával az észt nemzeti újjáébredésnek, hogy hátran lehet mondani:

Észtországot a dal szabadította föl.

országban a két legnépszerűbb ének. Ezen az első dalosünnepen negyvenöt férfikar 900 énekessel és öt zenekar 56 zenésszel vett részt s eredménye az volt, hogy az észt nép, de elsősorban azt észt értelmiség valósággal varázslásra ébredt nemzetiségének tudatára. A második ilyen népzeneünnep csak tíz év múlva tudták megtartani, de ekkor már 1070 énekes énekelt 220 énekkarban, a hallgatóság megtízszereződött, a nemzeti érzés lelkes, hazafias tüntetésekben nyilvánult meg.

Ezekkel a nemzeti jellegű népzenepekkel szemben azonban erős ellenállást mutatott az orosz uralom, amely igen jól megérezte, micsoda erők mozdulnak meg a könnyű és szelíd dalok szárnyain. Az orosz helytartóság mindenféle módon belekötött az ünnepségek rendezésébe és értette a módját, hogy tudja megzavarni még a kis falvakban is a nép énekes összejöveteleit. Az észt zenemozgalom vezetői erre ravaszul cselhez folyamodtak. A dalosünnepnek számára mindig olyan időpontot választottak, amikor az orosz cárok születésnapjukat, valamilyen jubileumukat, vagy más örömnépeket tartották. Mert így az engedélyt ilyen alkalmakra lehet kérni s az orosz hatóság nem tagadhatta meg. A harmadik nagy nemzeti dalosünnepet például II. Sándor cár huszonöt éves uralkodói jubileumára rendezték, mintha az észt nép ezen a jubiláló cár tiszteletére akarná bemutatni a maga dalművészetét.

A híres tallini Loouts ének- és zenetársaság, amely az ünnepélyt rendezte, nemcsak könnyen kapta meg erre az engedélyt, hanem még meg is dicsérték őket, hogy ilyen lojálisok az atyuskával szemben.

A dalosünnepet meg is tartották 1880 júniusában és

a tökéletes vegyeskarok a cár tiszteletére — a legjelkesebb észt nemzeti dalokat énekelték.

Az orosz uralom azonban épp ezidőtájt kezdett bele oroszosító törekvéseibe, mert Észtországot mindenáron orosz földdé akarta tenni.

„Oroszra kell tennünk nyugat-európai ablakainkat!”

— ez volt az orosz uralom jelszava, amely mindent megpróbált, hogy az észt nép egykori történelmi szabadságát felejtse el, adja fel nemzeti

A római Via Trionfin ünnepes keretek között zajlott le az új olasz-afrika minisztérium alapkövetétele. Képünkön a Duce mellett jobbra Strarace áll.

összetartozandóságát és szokásaiban és szellemében is vegye föl az orosz élet jegyeit. III. Sándor cár uralma fájdalmas emlék az észti nemzet számára. És mégis: az elnyomásnak és az oroszosításnak ebben a nehéz éveiben sikerült ismét nemzeti dalosünnepüket megtartani — éppen az elnyomó III. Sándor cár tízéves uralkodói jubileumán! Ekkor már 2700 énekes és 600 zenész vett részt az ünnepen, amelynek programján már felerészben szerepeltek az akkori új észti zeneszerzők. Az orosz cenzor, persze, nekiesett a dalok szövegének s kihúzta azt ami gyanús volt és amit értett. De még mindig elég maradt bennük, hogy az észti nép a maga nemzeti erőinek diadalát láthassa a dalosünnep örösi sikerében.

Amikor 1894-ben hetvenöt éves évfordulójához érkezett az orosz uralom, az észtszörzégi örök szolgálói intézmény megszüntetését kimondó rendeletének, maguk az oroszok kezdeményezték, hogy az észtek tartsanak dalosünnepélyt „fölsza-

badításuk emlékezetére.“ Ezt meg is tartották Tartuban, az 1894-ik évnek júniusában olyan időben, amikor az orosz uralom elleni keserűség az egész nép lelkében a legerősebben égett. Hiszen az észteket ekkor már minden önálló nemzeti megmozdulásuktól és mozgalmuktól eltiltották, a régi dalosünnep vezetői börtönben ültek és az iskolákba sorra bevezették az észti nyelv helyett az orosz nyelv tanítását. Erre volt válasz, hogy

ezen ünnepségen már 6000 észti férfi és nő vett részt az énekkarok előadásában

és bár a legeszkélyebb nemzeti megnyilatkozás is a legszigorúbban tilos volt és az újságokat egyetlen szóért, amely az orosz uralomnak nem tett szűrt, súlyosan megbüntették, az észti népének az észti nemzeti zene diadalmasan csendült föl a 6000 énekes ajkán s a zenekarok hangszereiben és az orosz uralom képviselőinek látniok kellett, hogy az észti nemzeti érzés erősebb, mint valaha.

Minden erőszaknál erősebb a dal és a zene

II. Miklós cár 1896-ban lépett trónusra. amit az észtek megint fölhasználtak nemzeti dalosünnep tartására, amit azután az orosz pénzen ki-tartott ruszofil sajtó fölháborodott kommentárokkal kísért. Mert az ünnepen mindenki észtil be-szél, „még azok is, akik jól tudnak oroszul.“

Hiába volt ettől kezdve a hatalom minden oroszozói törekvése,

az észti dal, az észti zene minden erőszaknál erősebb volt.

1905-ben az elkésérés fölkelésben robbant ki, amelyet azonban az orosz óriási a balti bárók tevékeny segítségével gyorsan levert. Az észti nép vezetői börtönbe kerültek, vagy a szibériai bányákba és mégis a nemzeti önértet már olyan erős volt, hogy az észtek nemzeti kifejlődését most már csak hátráltatni lehetett, de megakadályozni többé nem.

Az észti zenei mozgalom pedig színházépít-

ésbe kezdett s az alapkövetélen újabb dalosünnepet rendezett ahol azonban már nyíltan megmutatkozott az észti nép ellenséges érzése az oroszokkal szemben. Tízezer énekes gyűlt össze Tallinban, amikor megérkezett a cári kormányzó tilalma, hogy az alapkövetélen semmiféle beszéd nem lehet. Keserű hangulatban, némán folyt le az ünnepség, de akkor betört az orosz rendőrség, megakasztotta az ünnepséget, széttepte a koszorúkat, elpusztította a díszítéseket. Az észtek némán nézték a pusztítást de amikor este a dalosünnepély végén az énekkarok elkezdtek „En hazám, én örömm“ kezdetű nemzeti dalt, ki-tört az egetverő lelkesedés az észti közönségből. A rendőrség erőszakkal akarta az énekkarokat elhallgattatni, de ebben a pillanatban fölharsant 1300 főnyi zenekarból a finn testvéremzet szabadságdala a björneborgi induló. Minden zenész tíznapi áristomot kap, de azért a Finnországban eltiltott szabadságinduló diadalmas ütemét viszi minden észti haza a szívében erről az ünnepről.

Az orosz uralom fél a dalosünnepetől

Ettől kezdve az orosz uralom már tudja, hogy félnie kell a dalosünnepetől

és egészen 1918-ig nem is szólhat meg egyszerre ezrek és ezrek ajkán az észti ének. De 1918-ban, az orosz összeomlás után, Észtország fölszabadul, független köztársaság lesz és ettől kezdve

az észti dalosünnep a győzelmes nemzeti gondolat óriási tömegmozdulása. Megalakítják az észti dalosszövetséget és 1923-ban már 15.000 énekes résztvevővel tartják meg a tallini ünnepélyt óriási sikerrel.

Ekkor már fölfigyel rá a külföld és elsősorban a környező országok, amelyek óriási számban keresik föl ezt az ünnepséget. A nagy ünnepeket öt-évenként tartják és öt évig minden észti faluban erre a nagy dalosversenyre készülnek. Az 1928. és az 1933. évi dalosünnep egyre növekvő résztvevő számmal és egyre jobban megsokszorozódó hallgatóság előtt folytak le, óriási sikerrel. Az idén júniusban gyülekeztek össze az észti énekkarok amelyeket csodálatos szervezettséggel a legmodernebb eszközök, — például a rádió — bevonásával, készítettek elő a nagy versenyre.

Az idén 569 kórus énekessel vett részt az ünnepen s aki ezt hallotta, nem fogja elfelejteni soha. Már a mult év tavaszától kezdve munkáltak ezt az ünnepet a kórusvezetők különböző tanfolyamaival, az észti dalok szigorú kiválogatásával s különösen a régi énekek új áthangszerezésével és a szövegek tökéletes átdolgozásával. Október végétől az idén tavaszig minden észti énekkar — és ez csupa műkedvelőből áll — hétről-hétre megfeszített munkával készült a nagy ünnepre. A különpróbákat nagy összpróbák követték, amíg azután az utolsó két héten egész Észtországban mindenütt, minden este a dalosok énekétől volt hangos város és falu.

A dalosünnepen pedig ott volt mindenki, Tallin egész lakossága az észti államfő, a miniszterelnök, a kormány tagjai, a hadsereg vezetői, a testvér- és szomszéd országok küldötségei és tízezrek szemében csillogott a könny, amikor a több mint 17.000 főnyi egyesített énekkar rákezdett a régi dalra: „En hazám, én szerelmem!“

Mindennek pedig Észtország életében nemcsak szellemi és nemzeti jelentősége van hanem óriási gazdasági fontossága is. Tallin és Észt-

ország idegenforgalma a dalosünnep miatt évről-évre nő és a legutolsó esztendőben megháromszorozódott.

Schütz Antal művei:

Az örökkévalóság

Füzve 145 lei.

Azok a klasszikusan szép előadások, amelyeket a kiváló hittudós és bölcselő az örökkévalóság problémáiról a budapesti egyetemen tartott.

ÖRSEÉG

Füzve 145 lei.

A nagynevű tudós szerző mélyen-járó tanulmányai és cikkei a kereszténység felbecsülhetetlen értékeinek megőrzéséről és apóliásáról.

KRISZTUS

Amatörkötesben 180 lei

Ez a könyv új perspektívákba állított régi igazságokkal azt mutatja meg, hogy a nagy, elméleti és gyakorlati létkérdések egyetlen megoldása: Krisztus.

Isten a történelemben

Füzve 130 lei

A „honnán, hová, miért, hogyan“ kérdésekre ad feleletet ez a könyv az Örök bölcsesség szerint, a katolikus igazságot valló tudományos felfogással.

A házasság

Amatörkötesben 110 lei

Ez a könyv azt mutatja meg, hogy egyedül a katolikus házassági eszmény képviseli az igazi életigényeket és értékeket.

Vidanság!

Bitter Mathis:

Az Ur szántóföldje

Prédikációk töldműveseknek.

Ara füzve 125 lei és portó.

Román háziszötteskiállítás Isztanbulban

Bucurestiből jelentik: A balkán ünnepségek keretében a román konzulátus a sajtó- és propagandaügyi államtitkárság támogatásával rendezte meg Isztanbulban az első román háziszöttes kiállítást. A kiállításon a román népművészet különleges szépségű és értékes darabjait mutatták be. Az értékes siker bizonyítéka az a tény, hogy Isztanbul üzleteinek kirakatai tele voltak a román népművészeti termékekkel. A kiállításon két sátrat állítottak fel és ezekben török művészeti tárgyakat helyeztek el, ezzel is jelképezve azt a megértő barátságot, amely a román és a török nép között fennáll.

Az ünnepélyes megnyitáson Üstüdag Isztanbul kormányzója és Telmqe Románia nagykövete is résztvett. Jelen voltak még az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium kiküldöttjei, a török turisztikai hivatal képviselői, valamint különböző országok konzuljai, követségek személynete, a sajtó képviselői, a román kolónia teljes számban és a meghívott előkelőségek.

A kiállítás augusztus 20-ától 30-ig volt nyitva és a látogatók a legnagyobb elragadtatással nyilatkoztak a román népművészeti termékekről és Románia vadregényes és festői tájait ábrázoló látkepekről.

A szép sikerben nagy része van a sajtó- és propagandaügyi államtitkárságnak, amelyet a kiállításon Sutu asszony képviselt.

A földbirtoktagosítás

Bucurestiből jelentik: Az ország egyik legégetőbb problémája az, hogy a földeket amelyek apáról fiúra szállnak, állandóan szétoszszák. Ez a szétosztás a földbirtokok szétaprózásához, a felmorzsolódáshoz vezetett. Ezért nem lehet jól megművelni a földeket. Szétágazó barázdák osztják szét a földbirtokokat, amelyeknek kicsiben való megművelése a terméshozadék kárára van. Az összeszaggatott és keskeny földeket, amelyeknek útjuk sincs a fák felé, nem művelhetik meg úgy, ahogy azt kellene. Az 1937 március 22-én kiadott törvény kilencedik szakasza igyekszik a helyzetet segíteni és megengedi hogy három birtokrészt, amely két szomszédos község határán fekszik, egy közös birtoktestbe vonjanak össze. Mérnöki nyelven ezt a földbirtoktagosítást részletesen kifejti az 1938 március 3-án a hivatalos lapban megjelent rendelet, amely minden község-házán feltalálható. A mezőgazdasági közegek is részletes felvilágosítással szolgálnak ebben az ügyben.

A földbirtoktagosítás munkálatai egy hektár földnél nem haladják meg a 300 leit. A földművesek tagosítóközösségekbe tömörülhetnek és a mezőgazdasági hitelintézetből olcsó kamatra pénzt vehetnek fel a munkálatok elvégzésére.

Az állam is segítségére jön a tagosított földek tulajdonosainak, amennyiben két évre felmenti őket a mezőgazdasági és minden pótdó fizetése alól.

Jelenleg a naszöldmegyei Dorobea községben végeznek hasonló munkálatokat.

Az állam és a más vidéken lakó földművesosztály érdekében áll, hogy a földbirtoktagosítást elvégezzék. A tagosítás útján ugyanis növekszik a hozadék, értékesebb lesz a föld és nagyobb hasznot biztosít birtokosainak.

A földbirtokok tagosításával akarják megelőzni a mezőgazdák földjeinek teljes elaprózását. A munkát azonban folytatni és támogatni kell. Sikeres befejezés esetén az ország mezőgazdasága látja ennek hasznát.

HIREK

MAGYAR LAPOK
Keresztény magyar napilap

Nagyvárad, Strada Regele Carol II. 5

ELOFIZETESI ARAK: Belföldön: Egész évre 800, félévre 400, negyedévre 210, egy hóra 70 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Ko'ozvári szerkesztő: **Dr Sulyok István.**
Kéziratokat nem adjunk meg és nem adjuk vissza.

Időjárás

A bucuresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Ujra eső, egy-két helyen zivatar, utána nyugatról erősabb éjjeli lehűlés, a nappali hőmérséklet alig változik.

A BOLGÁR KIRÁLYI PÁR ANGLIÁBAN Londonból jelentik: Lapjelentések szerint a bolgár királyi pár a napokban nem hivatalos látogatásra Angliába érkezik. A bolgár királyi pár az angol királyi párnak vendége lesz a skóciai Balmarolban.

SEPTEMBER 8-ÁN LESZ A CSIKRÁKOSI BUCSU. Csikrákosról jelentik. A csikrákos bucsu szeptember 8-án, Kisasszony-napján lesz és nem szeptember 11-én, ahogyan azt egy korábbi tudósításban jeleztük.

Dr Nagy-Ernyei Kelemen László nyugalmazott törvényszéki elnök halála. Dr Nagy-Ernyei Kelemen László nyugalmazott törvényszéki elnök hosszas szenvedés után, 57 éves korában Kolozsváron meghalt. Temetése Marosvásárhelyen ment végbe, a város uritársadalmának óriási részvételével.

Arad város egészségügyi tanácsa is jóváhagyta a Dácia bezárását. Aradról jelentik: A város közegészségügyi bizottsága legutóbbi ülésén foglalkozott Arad „legelőkelőbb” vendégszobáinak, a Dácia kávéház bezárásának kérdéseivel. A nagyforgalmú kávéházat — mint jelentették — egy röviddel ezelőtt megtartott egészségügyi vizsgálat után pecsételtette le a hatóság, mert a kizárólagosan szociális Ferenc dr kerületi orvos és a rendőrhatalóság kiküldöttjei, úgy a szállodában, mint a Dácia éttermében botrányos állapotokat találtak. A kávéház tulajdonosai most beadvánnyal fordultak a város egészségügyi tanácsához a kéréssel, hogy miután lépések történtek a szálloda és étterem rendbehuzatalára, helyezték hatalmon kívül a kávéház bezárását elrendelő végzést. A kérvénnyel egyidejűen a kiküldött szakbizottság véleménye is a város egészségügyi tanácsa elé került. A szakbizottság benyújtott jelentése szerint még mindig olyan állapotokat talált a Dáciában, amelyek nem hogy a város vendégszobáinak kulturációját kielégítik, de a közegészség legegyszerűbb kivanalmainak sem felelnek meg. A város egészségügyi tanácsa ezek után jóváhagyta a Dácia 21 napos bezárását elrendelő határozatot.

LÁZÁR ANDOR VOLT IGAZSÁGÜGY MINISZTER AZ EST-LAPOK FŐINTEZŐJE? Budapestről jelentik: Az egyik hétfői lap arról ad hírt, hogy Lázár Andor volt igazságügy miniszter az Est lapok főigazgatója és főszerkesztője címmel legfőbb irányítója lesz. Lázár Andor tudvalevőleg Károlyi Gyula miniszterelnöksége alatt honvédelmi államtitkár, majd Gömbös és Darányi kormányában igazságügy miniszter volt. Lázár, aki mint debreceni képviselő tagja a nemzeti egység pártjának, hírszerint kilép a pártból és mint pártönkívüli képviselő megtartja mandátumát. A lap szerint Lázár Andor ismét erőlyesen részt vesz a politikai életben.

Halálhír. Cárliga Erzsébet 39 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése szeptember 5-én volt. — Lengyel Imréné 82 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése szeptember 5-én volt. (Caritas).

Legújabb könyvek:

Tóth Tihamér: Üdvözlőgy Oltáriszentség . . . 223 lei
Cseréy Jolán: Ha tudnád 90 "
Schmidt: A megváltás szolgál 162 "
Foppé: Eucharisztikus nevelés módszerei . . . 44 "

Tessék jól figyelni!
Matrackelméket, szalmasszakkokat, zsákvásznakat, ponyvákat, kárpitos kellékeket, gyapjútakarókat szembetűnő olcsó árban vehet **ECONOMIE (v. Radó) kötéláru üzletben Nagyvárad, Str. Avram Iancu 22. Postaépületben.**

Özv. Tordai Molnár Gézáné temetése. Nagyvárad. Saját tud. Vasárnap délután ment végbe igen nagy részvétel mellett a nagyváradai Rulikóv-szky temetőben özv. Tordai Molnár Gézáné temetése. Az egyházi szertartást Mella István pápai kamarás, plébános vezette.

AMERIKAI KÖRUTRA HÍVTAK MEG MÉCS LÁSZLÓT. New Yorkból jelentik: Mécs Lászlót, a kitűnő papköltőt amerikai előadó körutra hívták meg. Egyébként most fordítják angolra verseit és néhány hét múlva a newyorki könyvpiacra megjelenik az első Mécs-kötet.

A szentannai kerület új esperese. Temesvár. Saját tud. Pacha Ágoston dr megyéspüspök Kräuter János mácsai plébánost a szentannai kerület esperesévé nevezte ki. Az esperesi tisztséget eddig Holló Ádám dr volt szentmártoni plébános töltötte be, aki erről Réthátra történt plébánosi kinevezésével kapcsolatban lemondott.

A LENGYEL MEZŐGAZDASÁG A HADI CÉLOK SZOLGÁLATÁBAN. Varsóból jelentik: A lengyel minisztertanács elhatározta, hogy szeptember 15-én életbe lépteti a falvak háborús célokra való anyagi szolgáltatásáról szóló államelnöki rendeletét. Ez feljogosítja a földművelésügyi minisztériumot arra, hogy a honvédelem szempontjainak megfelelő termelésre utasítsa a mezőgazdasági üzemek tulajdonosait.

Anglia aranykészlete. Londonból jelentik: Anglia aranykészlete az angol bank kiutaltása szerint a március 31-én zárult félév alatt 100.516.000-ról 119.389.000 unciára emelkedett. Ebből 42.546.000 uncia a fontkiegénylítés alao és 76.843.000 uncia az angol bank tulajdonában van.

BETILTOTTÁK AZ EST MEGJELENÉST 15 NAPRA. Budapestről jelentik: A magyar belügyminiszterium szeptember 5-iki hatállyal 15 napi időtartamra betiltotta a budapesti „Az Est” megjelenését, mert a lap szeptember 4-iki számában olyan közleményt adott, amellyel Magyarország külpolitikai érdekeit súlyosan sértette.

Elfogtak egy négytagú autósztogató bandát. Budapestről jelentik: Vasárnap jó fogást csinált a rendőrség: kézrekerítette azt a négy 25-26 éves suhancot, akik hosszabb idő óta fosztogatták az autók belsejét. Szabó Albert, Matók Imre, Volcsin Péter és Idei Lajos „kartelt” alakítottak, autók kirablására és padonlöv. szundikáló emberek meglapására. Legutóbb egy körüli kávéház főpincéjétől, aki a nagy melegben elszunnyadt a padon, 971 pengőt loptak. Mind a négyen heismerő vallomást tettek. Letartóztatták őket.

HÁZNAK ÜTKÖZÖTT ÉS ÖSSZETÖRT EGY ANGOL REPÜLŐGÉP. Londonból jelentik: A légi haderő egyik iskolagépe London külvárosában egy házba ütközött és felrobbant. A ház kigyulladt s a tűz csakhamar áttért a szomszéd házakra is. A repülőgép hat utasa közül négy meghalt, kettő megsebesült. A járókelők és a házak lakói közül egy meghalt, huszonhárom súlyosan megsebesült.

Saját kardjával sebesítette meg egy gyöngyös rendőrt — a támadót lefették. Gyöngyös-ről jelentik: Vasárnap virradó éjszaka lármás társaság haladt végig Gyöngyös utcáin. Csörgő István és Zsákány Rudolf rendőrfőtörzsőrmeester csendre és oszlásra szólították fel a zajongókat. A társaság a figyelmeztetésre el is széledt, csak egyik tagja, Pataki József munkás szegült szembe a rendőrökkel, durva szavakkal támadt rájuk, majd hirtelen kirántotta Csörgő főtörzsörmeester kardját és a rendőr felé szökött. Csörgő csuklóját átvágta a kard. Erre mint a két rendőr revolvert rántott és egy-egy lövést adott le. Az egyik lövés — mint később a rendőri bizottság megállapította — Csörgő szívébe, Pataki mellébe fúródott. Pataki futásnak eredt, de közben tovább hadonászott a karddal és még házának kapujában megfordult, hogy ismét a rendőrökre támadjon. Ebben a pillanatban azonban összeesett és néhány perccel később meghalt. A gyöngyösi rendőrség megállapította, hogy a fegyverhasználat jogos volt.

Zürichi zárlat. Párizs 11.93 fél, London 21.28, Newyork 44.50, Brüsszel 74.37 fél, Milánó 23.10, Amsterdam 238.60, Berlin 176.10, Prága 15.13, Varsó 82.30, Belgrád 10, Bucaresti 325.

Feljegyzések

A sajtó a hőmérő. Ahogyan emelkedik, vagy csendesül a hangja, úgy nő vagy csillapodik az izgalom. Egészen mindegy, hogy az irányítás sajtócsodákból jön-e, vagy a lapvezérek íróasztala mellől. Az izgalom egészen egyforma itt is, ott is. A láz forrása gyakran mélyebben fekszik. Nagyon egyszerűek volnának az emberi dolgok, ha mind az csak mesterséges csinálmány volna, ami ma a csehszlovák kérdés körül történik. Pedig a népek ügyei épen olyan kevésbé egyszerűek, mint a rotdációs gépek vagy a svájci órák szerkezete.

Manapság nagyon könnyen kimondják a szentenciát, hogy: a hadiipar izgat a háborura vagy egyes kormányzatok hatalom vágya okozza a nyugtalanságot. A valóság azonban az, hogy ma világszerte óriási izgalmakat okoznak jelenségek és események, melyek felett régebben egy-két nap alatt napirendre tért a világ. A különbség a múlt és a jelen között szembeszökő. Anyagi érdekek és hatalmi szövődmények azelőtt is voltak, s voltak gyárak és gyarmatok, volt tőke és munka, volt kereskedelem és ipar. Ha azonban mindezt lehámozzuk, a mag, ami megmarad, az ma más, mint régen volt. Az emberi közlékek átalakult, átalakulóban van: semmit sem lehet megérteni és semmit sem lehet megmagyarázni e nélkül.

Aki az anyanyelvüségét tartja a legfőbb valóságnak és a hideg észszerűséget e valóság legfőbb törvényének, rémülten csapja össze a kezét: mekkora esztelenység 75 millió ember legfőbb javait kockára tenni 3 és fél-millió ember szebb életéért! Végeredményében pedig ez történik: nemcsak a csehszlovák kérdésben, hanem mindenütt világszerte, hol hasonló kérdések vannak. A többi a gazdasági érdekek, számítások s egyebek csak kísérő jelenségek, melyeket végleges valóságoknak vélt a világ. Valahol eldugott kis falvak füstös odujában egymásnak mennek falusi emberek s másnap összeül Londonban a minisztertanács, az angol miniszterek pedig szombaton nem mennek el horgászni Skóciába. Nagy és komoly ügy lehet tehát, amiért bicskát rántottak azokban a falusi kocsimáskban.

Igazi világügy. Az emberi szellem történetének új fejezete. Minél zavarosabbá és cseppfolyóbbá kezd lenni minden, annál biztosabban az. Uj világok mindig így születnek meg: nagy izzásból, amiben nemcsak az anyag kap új formákat, hanem az emberi lélek is tisztul és ki tudja vetni magából a salakot. Ebben a nagy izzásban az emberek most már igazán összeforranak nemzetekké: szadok almaiból és szávaiból végre történelmi valóság lesz. Társadalmi, gazdasági politikai valóság. Óriási erejű titánok születnek meg a szörnyű vajudásból: a nemzetek, melyek épen azért, mert erősek s hatalmasok, tisztelni fogják egymást, a nemzetek kilépnek a költeményekből, jogi és bölcsészeti könyvek lapjairól s élni kezdenek. Cselekedni, gondolkodni, alkotni. Csak így lehet megmagyarázni és megérteni azt, ami ma a világban történik. (Skin)

Cölöpnek rohant és elsüllyedt egy motorcsónak a Dunán, a Vigadó-tér előtt. Budapest-ről jelentik: Vasárnap este óriási sebességgel egy motorcsónak siklott végig a Dunán. A motorcsónak a part közelében felele haladt a folyón. Amikor a vigadóteri hajóállomás közelébe érkezett, nem vette észre azt a vízből kiálló cölöpöt, amelyhez a Zsófia sétahajót szokták kikötölni. A motorcsónak a cölöpnek rohant, léket kapott és elsüllyedt. A három utast, Ország Odón pénzügyi titkárt, Joanovics Péter gyári művezetőt és Móod Mária tisztviselőnőt megmentették, de az elsüllyedt motorcsónakot nem találták meg.

Chile kitárja határait a bevándorlók előtt

Vallási és faji különbség nélkül engedi meg a chilei kormány a kivándorlók letelepülését

Londonból jelentik: Chile, az idegen bevándorlás előmozdítását célzó törvényjavaslatot terjesztette a parlament elé. A javaslat, amely hangsúlyozza, hogy Chile a korlátlan lehetőségek házája, megnyitja kapuit minden hasznos ember előtt, vallási és faji különbség nélkül. A javaslat

évi bevándorlási hányadot indítványoz és ezt a hányadot földművesek, erdészek, bányászok, vagy halászok javára tud is léphetik. A kivándorlók hetven százalékának nőeknek kell lenniük és legalább 160 ezer leinek megfelelő családi tőkével kell rendelkezniük.

A kormány iskola-politikájának ismertetése

Az iskolák megnyitásának küszöbén a kormány tiszteletben akarja tartani az irányelveket és ígéreteket, amelyeket az országban élő kisebbségek nyelvhasználatára vonatkozólag tett. Ugy a nemzetnevelésügyi minisztérium, mint a kisebbségi kormánybiztosság meg-egyező utasításokat adott ki, a másnyelvű román állampolgárok nyelvhasználatát illetőleg.

Néhány nap múlva megkezdődnek az iskolai beiratások. A rendelkezések alapján a gyermekek szülői, vagy gyámjai nyilatkozatot állítanak ki, amelyet a helyiség, vagy a körzet állami iskolai igazgatóságához adnak be és amelyben feltüntetik a gyermek elvitathatatlan népi hovatartozását. Ezt a nyilatkozatot az állami iskola igazgatója nem utasíthatja vissza.

A nyilatkozatok alapján az állam intézkedni fog az anyanyelven való oktatás felől.

Mindenek előtt a nemzetnevelésügyi minisztérium közölte, hogy az összes ma létező állami kisebbségi iskolákat továbbra is fen-

tartja (ezeknek az iskoláknak fenntartását az állami költségvetés biztosítja). Megengedte a kormány a magán és hitvallásos iskolák működését is minden különösebb alakítás nélkül. Sok helyen a román nyelvű állami iskolák mellett kisebbségi tagozatot állítanak fel.

A kisebbségi állami iskolák tanítótestületének kiképzésére vonatkozólag a minisztérium elrendelte, hogy a különböző ország-részek egyes tanítóképző iskoláiban külön tanfolyamokat nyissanak, amelyen kisebbségi nyelveket fognak tanítani és ugyanígy a gyakorló iskolákban is a leendő kisebbségi tanítók a helyi körülményeknek megfelelő arányszámban tanítanak.

A román állam a törvényesség és lojalitás bizonyítékát akarja szolgáltatni, amikor a középiskolai és elemi iskolai törvény intézkedéseit és az augusztus elsején kiadott 175 számú 1938—39-ik iskolaévre vonatkozó rendeletet akarja alkalmazni.

Biharmegyei gazdák kitüntetése a búzatermelés körül szerzett érdemeik jutalmául

Érmet és készpénz jutalmat kaptak a gazdák. — Nagy ünnepség keretében osztották ki a jutalmakat

Nagyvárad. Saját tud. Vasárnap délelőtt népes ünnepség zajlott le a városházán, ahol Florescu Vasile ezredes-megyeifőnök, a Denabese földművelésügyi miniszteriumi kiküldött, valamint Nistea Jakabnak, a mezőgazdasági kamara elnökének és Georgescu mérnöknek jelenlétében nyújtotta át a kitüntetések mindazoknak a biharmegyei földműveseknek, akiket a minisztérium érmeikkel tüntetett ki és készpénzzel jutalmazott a búzatermelés terén szerzett érdemeik elismeréseképpen.

Az ünnepséget Vasile Florescu ezredes-megyeifőnök nyitotta meg, aki rámutatott arra, hogy Románia agrár-állam és így figyelmet kell szentelnie a földműves osztály fejlődésének. Ismertette a kormány elgondolásait, amelyek alapján díjjal jutalmazta meg azokat a földműveseket, akik a búzatermelés terén jelentős eredményeket mutatnak fel.

A kormánynak ez az elgondolása sikerrel járt — mondotta az ezredes-megyeifőnök — s ezért köszönetünket kell kifejezni Jonescu Siostei földművelésügyi miniszternek — s első sorban Őfelsége II. Károly királynak, aki új alkotmányt adott az ország népének.

A prefektus ezután a kormány nevében és megbízásából üdvözölte a kitüntetendő földműveseket, ezután ismét Őfelsége fáradságtalan munkáját méltatta a zsúfolt üléssterem háttér-területén közepette.

Majd Georgescu mérnök tartotta meg beszámolóját a kitüntetett földművesek munkájáról, utána Nistea Jacob, a mezőgazdasági kamara elnöke mondott beszédet. Felszólalását a következő szavakkal fejezte be: „A jövőben a román paraszt politikája a munka, tisztesség és emberiség kell, hogy legyen, ez kell majd, hogy irányítsa minden cselekedetét!”

Matiu Traian szilvántai földtulajdonos, a kitüntetett földművesek nevében beszélt s igéretet tett arra, hogy az ünnepségen elhangzott szavak meghallgatására lépnek. Matiu Ioan az uralkodó éltetésével fejezte be szavait.

Denabese a földművelésügyi minisztérium kiküldöttje mondott még rövid beszédet, üdvözölve a megjelent és kitüntetett nagy-, közép- és kisbirtokosokat.

Florescu Vasile ezredes-prefektus ezután személyesen tüzte a kitüntetettek mellére az érmeiket és adta át egy borítékban a pénzbeli adományokat, továbbá a díszokleveleket. A megyefőnök záró szavai után az egybegyűltek a Mezőgazdasági Kamara épületébe vonultak, ahol megtekintették a termékiállítást.

TURISZTIKA

S. T. Vulturii-Sasok Turista Egyesülete f. hó 11-én, vasárnap reggel 6 óráig indulással a meziadri barlanghoz rendez kirándulást. Részvételi díj 90—110 lei. Jelentkezni lehet Mocsary Sándor írógyépesnél, Gyenge István ékszerésznel és az egyesületi irodában, Nagyváradon, Dr Lazar Aurel-u. 11.

A kiadóhivatal üzenetei

Többeknek. Az angoranyul jövedelmezősége c. könyv, valamint a nyul tenyésztéséről szóló folyóirat szállítása, rajtuk kívül álló okból késedelmet szenved, amiért is ezúton kell kérnünk további türelmet.

Külföldi sporteredmények

Amerika-Magyarország 26:16

A magyar 3×100-as vegyesstafféta legyőzte Amerikát a kihívási versenyben

Budapestről jelentik: Nagy érdeklődés mellett zajlottak le az Európa—Amerika és Magyarország—Amerika uszómérkőzések. A kétnapos verseny eredményei:

Szombaton:
100 m. gyorsúszás (Európa—Amerika): 1. Fick USA 59.4 mp. 2. Jarretz USA 59.8 mp. 3. Csik magyar 1.02 mp. 100 m. hátúszás (Amerika—Magyarország): 1. Neunzig USA 1 p 10.4 mp. 2. Erdélyi magyar 1 p. 13 mp. 100 m. mellúszás (Amerika—Magyarország): 1. Angyal magyar 1 p. 10.2 mp. Országos magyar rekord. 2. Fábán magyar 1 p. 16.6 mp. 3. Werson USA 1 p. 18 n.p. 200 m. gyorsúszás (Amerika—Európa): 1. Flanagan USA 2 p. 12.8 mp. 2. Finb német 2 p. 16.8 mp. 3. Wainwright angol 2 p 17 mp. 4. Gróf magyar 2 p. 19.8 mp.

Vasárnap:
4×100 m-es gyorsstafféta (Európa—Amerika): 1. Európa (Zolyomi, Körös, Dove angol, Csik dr.) 4 perc 00.2 mp. Amerikát (Hirosa 1:00, Jaretz 58.8, Wolff 58.4, Fick 58.8) diszkvalifikáltak előtt indulás miatt, pedig szédületesen jó világrekord lett volna: 3 perc 56 mp. 200 m. mell (Amerika—Magyarország): 1. Angyal magyar 2:48.2 2. Werson amerikai. 100 m. hát (Amerika—Magyarország): 1. Neunzig amerikai 1:10.8. 2. Erdélyi magyar 400 m. gyors: 1. Flanagan amerikai 4:46.2. 2. Plath német. 3. Gróf magyar. Toronyugrás (Amerika—Magyarország): 1. Root amerikai. 2. Hidvégi magyar. Amerika végeredményben 26:16-ra győzött.

Atlétikai Európa-bajnokság

Várszegi magyar rekorddal harmadik lelt a gerelyvetésben, Kovács második 400 m-es gátfutásban

Párizsból jelentik: A columbiai stadionban Lebrun francia köztársasági elnök és haterzen főnyi közönség jelenlétében szombaton délután kezdődtek meg az atlétikai Európa-bajnokság küzdelmei. Huszonhárom nemzet fiataljait vonultat fel. A szombati és vasárnapi eredmények a következők:

Szombaton: A 100 méteres síkfutás előfutamában Gyenes és Sir elvérzett. 400 m-en Vadast diszkvalifikálták. 800 m-en Temesvári kiesett. Harsányi a döntőbe került. 400 m. gáton Kovács a döntőbe került. **Távolugrás:** 1. Leichum német 765 cm. 2. Maffei olasz 761 cm. 3. Long német 756 cm. 4. Gyurica magyar 727 cm. **Gerelyvetés:** 1. Jervinen finn 76.87 méter. 2. Nickanen finn 75 méter. 3. Várszegi magyar 72.78 méter. Új magyar rekord!

Vasárnap: A 200 m-es síkfutás középfutamában Gyenes kiesett, Sir nem indult. 400 m. 1. Brovn angol 47.4 mp. 2. Baumgarten holland. 3. Linhof német. 4. Gorkói magyar. **Kalapácsvetés:** 1. Hein német 58.77 cm. (jobb a hiteletített világrekordnál.) **Hármasugrás:** 1. Prajassri finn 15.32 cm. 2. Noven finn 800 m. 1. Harbig német 1:50.6 német rekord. 2. Leveque francia. 3. Lauzi olasz. **Súlydobás:** 1. Kreek eszt 15.83. **Meglepetés.** 2. Stöck német. 3. Wölke német. 4. Bärland finn. 5000 m. 1. Mäki finn 14:26.8. 2. Jonsson svéd. 3. Pekuri finn. **Csaplár magyar hetedik.** 110 gát: 1. Finlay angol 14.3 mp. 2. Lindman svéd. 200 m. 1. Osendorp holland 21.2. 2. Schenring német. **Marathon:** 1. Muinonem finn 2 óra 37:28.8. 2. Jarrow angol. **Mucsi magyar 12-ik.** 50 km. gyaloglás: 1. Whitlock angol 4 óra 41:50. 2. Dill német. **Tirprok:** A lengyel Gientto vezet a favorit Sievert lesántult és feladta. 400 m. gát: 1. Qoye francia 53.1. 2. Kovács magyar 53.3.

A Hungária vezet a magyar labdarúgó bajnokságban

Budapestről jelentik: A KK döntőt játszó Ferencváros és kisorsolt ellenfele az Újpest hiányzott a bajnoki fordulóból. Az eredmények általában a papirformához igazodtak. Egyedül a Zugló döntetlenje az Elektromossal jött váratlanul. Részletes eredmények:

Szeged—Szolnoki MAV 3:0 (2:0.)
Budafok—Salgotarján SE 2:1 (1:0.)
Kispest—Taxisok 3:2 (2:1.)
Nemzeti—Bocskai 3:0 (2:0.)
Hungária—Phöbus 3:2 (3:1.)
Elektromos—Zugló 3:3 (3:1.)

SPORT

Románia B) 2:0-ra győzött a jugoszláv B) válogatott fölött

Bucurestiből jelentik: Mintegy 10 ezer főnyi közönség jelenlétében Wicac bíró vezetésével játszották le a nagy érdeklődéssel várt mérkőzést, amelyen a román és a jugoszláv B válogatottak csaptak össze. Mérkőzés előtt a nemzetközi tornának kijáró külsőségek képeztek a nyitányt. Elhangzott a két ország himnusza, amelyet a közönség állva hallgatott végig. Majd a bíró megéjtette a sorsolást, elindította a játékot.

Románia: Radulescu — Sfera, Felecan — Barbulescu, Gain, Nistor — Orza, Moldoveanu, Marcu, Praesler, Jordache.

Jugoszlávia: Lovrici — Angelkovic, Duoiat — Zimermancici, Jasbujsek, Eibl — Medarici, Lach, Reihici, Bozovici, Wolter.

A játék elején a román együttes lendült támadásba és különösen a két oldalfedezet tömte labdával a csatárokat. A jugoszlávok elfogódottan játszanak és amíg a csatársoruk nem képes egységes támadást összehozni, addig védelmük hibát-hibára halmoz.

A román csatársor közepében azonban Marcu nem tudja magát társaival megértetni és a két szárny önálló akciókkal kísérletezik. Ez a megoldás helyesebb is, mert kombinatív játékaik csak kudarcot vallanak. A játék egyhangú, a közönség türelmetlen és harsányan biztatja a román csapatot. A 12. percben végre Moldoveanu

jó labdát ad Orzának, ki megugrik Zimermancici elől és a fejezet mellett gólt lő (1:0). A román csapat fölénye továbbra is megmutatkozik, de sarokrugásnál többre nem telik. A második negyedőrában azonban sikerül szaporítani a góllétszámot. A 27. percben Moldoveanu szökötti szélcsójt. Orza bekanyarodik a kapu felé, Zimermancici zavarja és miközben Dubat hatvéd osszajut vele, Orza lövése a hálóba táncol (2:0).

A második félidőben a jugoszlávok sokkal nagyobb lekesedéssel játszanak és most már sokszor veszélyesek Radulescu kapuja előtt. De bebizonyosodik hogy a román védelem valóban jól van összeállítva, mert dacára az erős ostromnak és gyakori kapulövésnek sikerült a félidőt gól nélkül kihuzni.

A román csapat legjobb embere Nistor balfedezet volt, aki a veszélyes Medarici lefogásával, valamint a csatáróktámadásainak előkészítésével vételezte magát észre. De nagyon jól játszott Radulescu kapus, a Sfera, Felecan hátvédpar is, nemkülönben Barbulescu jobbfedezet. A csapat achilles sarka a tengely volt. Ugy Marcu, mint Gain csalódást keltett. A többiek megfeleltek.

A jugoszláv utánpótlás csak a második félidőben elégitett ki. Egyénileg Angelkovic és Jasbujsek érdeme az az aránylag szerény eredmény. A csatársorban csak Bozovici mutatott válogatott képességeket.

A Közéneurópai Kupa elsődöntője

Slavia-Ferencváros 2:2 (2:1)

A magyar bajnokcsapat, K. K. bajnokhoz méltó játékkal döntetlent harcolt ki Prágában. — A Ferencváros minden tekintetben jobban játszott ellentelénél

Prágából jelentik: Mintegy 52 ezer főnyi közönség jelenlétében az angol Mee játékvezetése mellett pompás eredményt harcolt ki a Ferencváros Prágában. Remek játékkal döntetlen eredménnyel végzett a Genovát és Ambrosianát két vállra fektető csehszlovák csapat ellenében. Izgalmasan szép küzdelmet hozott a két kitünő együttes összecsapása. Mindkét csapat rácsáfolt arra a hiedelemre, hogy a kupa küzdelmeknek szükségszerűen el kell fajulniok. Heves küzdelem folyt 90 percen át, de a legfairabb keretek a legteljesebb sportszerűség keretei között.

Az erkölcsi győztes a Ferencváros. Technika dolgában határozottan fölülte állt a Slavianak, de a magyar fiúk elsőrangú erőnléte is döntő befolyással volt. A Fradi legjobbjai Sárosi III. és Lázár. A Slavia balsikerének egyik főoka Dan-

csik II. mérsékelt képességű játéka. A közvetlen védelem volt a csehek legjobb csapatrésze.

Az első félidőben inkább a Slavia volt támadásban mégis a 29. percben a Ferencváros szerezte meg a vezető gólt. A kitörő Táncost akadályozták, a megítélt szabadrúgás Kemény elé került, aki hálóba lötte a labdát. A Slavia nagy lendülettel indítja ellentámadását és a 30. percben Bican kiugratja Horákok, aki kiegyenlített. A 40. percben Bican Simuneket szökötteti s az közlelő megszerezti a vezető gólt.

Szünet után a Ferencváros rákapcsol és döntő fölénybe kerül, a kiegyenlítés a 15. percben történik meg, amikor Kemény beadását Kis belövi. Továbbra is a Ferencváros támad, de a csatároknak nincs szerencsájük lövéseikkel s az eredmény nem változik.

Főlényesen győzött a román válogatott a temesvári edzőmérkőzésen

Román válogatott — Ripensia vegyes 5:0

Temesvárról jelentik: A román labdarugó válogatott „11” kedden Belgrádban a Benes Kupáért Jugoszlávia ellen mérkőzik.

A válogatott együttes szombatn Temesváron tartotta utolsó edzését, amikor 5 válogatott játékos nélkül kiálló Ripensia volt a nemzeti válogatott sparring partnere. A válogatott győzött 5:0 arányban, de a csatársorban nem tetszett Bogdan, aki nagyon sok helyzetet kihagyott és Barátky, aki nagyon kényelmes. A támadósor másik három tagja Bodola, Bindea és Dobay nagy formában van. A fedezetsorban kellemes fellünet keltett Demetrovici elegáns és biztos játéka. Azt hisszük Diminek, most, mint Venus játékosnak bérelt helye lesz a válogatottban. Vintila is pompásan mozgott. Kotormányi játéka is hibamentes volt.

A védelemben Bürger az oszlop, Albu nem mutatott sokat és Dávid sem volt nagy feladat elé állítva. Nem ártott volna, ha a félidőben Dávid és Pavlovici helyet, illetve csapatot avagy kaput cserélt volna.

A válogatottak nélkül kiálló Ripensiaiban a Pavlovici—Regdon, Chiroiu közvetlen védelem tetszett. A fedezetsorban Lazar tűnt ki. Bogdánt teljesen lefogta. Dobra, mint vendég jó benyomást keltett. A csatársorban Opreanu igyekezett

legjobban. Tabacu a régi. A nagynevű belső három tagjai közül Schwarz a legagilisabb. Ciolacnak volt néhány pompás leadása. Sepi nem erőltette meg magát. A két csapat felállítása egyébként a következő volt:

Románia: David — Bürger, Albu — Vintila, Kotormány, Demetrovici — Bindea, Bogdan, Barátky, Bodola, Dobay.

Ripensia vegyes: Pavlovici — Chiroiu, Regdon — Marcu II., Dobra, Lazar — Opreanu, Ciolac, Sepi, Schwartz, Tabacu.

Az első félidő gólját már a 2. percben Bodola lötte. Szünet után Dobay, Bodola 2 és Bogdan a gólszerzők.

A jugoszlávok elleni csapat változatlan, vagyis a Ripensia ellen kiálló együttes veszi fel a küzdelmet. Pavlovici, Chiroiu és Dobra a tartalékok.

A jugoszláv válogatott a csehek ellen nem mutatott jó formát, ezért négy játékost kihagytak az együttesből. A csapat legjobb része a közvetlen védelem, a csatárok viszont nincsenek formában.

Jugoszlávia felállítása a következő: Glaser — Zagorta, Matosici — Lechner, Jasbet, Kokolovics — Sipos, Lesnic, Petrovics, Antolkovics, Potratky

A Crisana nyerte a nagyváradi derbyt

A B) liga négy csoportjában érdekes találkozók kerültek sorra. Általában az esélyesek győztek. Részletes eredmények a következők:

Északi csoport

Marosvásárhely: HTV—Moldova 1:0 (1:0).
Nagybánya: Mures—Tricolor 2:1 (1:1).
Nagyvárad: Crisana—Törekvés 2:0 (0:0). Góllövők: Lukács és Dallos. A Crisana megérdemelte a győzelmet. A Törekvés csatársora nem számított.

Nagykaroly: Sodronyipar—Victoria 1:1 (1:0).

Nyugati csoport:

Lugos: Vulturii—Crain Jovan 3:0 (1:0).
Lupény: Jiul—Minerul 2:0 (1:0).
Craiova: Rovine Grivita—RMTE 4:2 (1:1).
Piski: CFR Simeria—Unirea MV 2:0 (0:0).

Déli csoport:

Bucuresti: Macabi—Turda 3:0 (0:0).
Braila: Franco Romana—Victoria 5:3 (3:1).
Ploesti: Prahova—Mocionota 3:2 (0:1).
Bucuresti: Telefon Club—Dacia Unirea 4:1 (2:1).
Brassó: Unirea Tricolor—ACFR 3:1 (1:1).

Keleti csoport:

Radauti: HLA—Mihaj Viteazul 7:1 (4:1).
Cernauti: Dragos Voda—Textila 1:0 (0:0).
Galati: Gloria—DVA 1:0 (0:0).
Chisinau: Sportin—Jahn 1:0 (0:0).
Iasi: Victoria—Traian 2:2 (0:2).

Ió eredmények a temesvári kerületi atlétikai bajnokságán

Temesvárról jelentik: A bászai és főleg a temesvári atlétikai viszonyokra jellemző, hogy az atlétikai liga kénytelen volt Rékásan megrendezni az ifjusági atlétikai versenyt, miután a helyi pályák mind igen siralmas állapotban vannak.

A rékási versenyen ötvenegy versenyző vett részt s a viadál jó rendezés mellett folyt le s néhány figyelemreméltó eredményt hozott.

100 m. síkfutás: 1. Oó (Rékás) 11,6 mp, 2. Ritter (Electrica) 11,6 mp, 3. Acsai (UDR) 11,7 mp, 800 m. síkfutás: 1. Acsai (UDR) 2 p. 14 mp, 2. Rác (Electrica), 3. Scholtz (Rapid), 1500 m.: 1. Rác (Electrica) 4 p 41,6 mp, 2. Neumann (Politechnica) 4 p. 41,7 mp, 3. Scovara (UDR). Svédstaféta: 1. Rékás 2 p. 19 mp, 2. Electrica, 3. UDR. Távoftigrás: 1. Neumann II. (Polit.) 595 cm, 2. Sever (Rékás) 595 cm, 3. Lidolt (Electr.) 596 cm. Versenyen kívül indult Stoichescu, aki négyszer ugrott 660 cm-en felül. Rudmagasugrás: 1. Neumann (Politechnica) 312 cm, 2. Dragomir (Rékás) 302 cm, 3. Marcu (UDR) 292 cm. Súlydobás: 1. Fabik 13 m. 20 cm., 2. Forgács (Rékás), 3. Oó (Rékás). Diszkoszvetés: 1. Forgács (Rékás) 38,70 m., ker. ifj. rekord, 2. Tóth (UDR) 34,21 m., 3. Fabik (Electr.) 33,22 m.

Belföldi sporteredmények

Barátságos mérkőzések

Arad: AMTE—TMAC 4:1 (2:1). A temesváriak szerezték a vezető gólt Jusztih révén, de főleg szünet után erős ostromba kezd az AMTE. Szíjait Perneki (2) és Dvorzszak lötte.

Temesvár: Kinizsi—Gloria 2:2 (2:0). Győzelmet értek ki a könnyelmű temesváriak a kezükből. Góllövők: Bajusz (2) illetve Fritz (2).
Nagyvárad: Makkabea—Haggibor 2:1 (0:0).

Kerületi bajnokságért:

Nagyszalonta: Kolping (Nagyvárad)—Törekvés 3:2 (0:1). A Törekvés már 2:0-ra vezetett, de a Kolping szünet után lendületes játékkal egyenlített, sőt a győzelmet is megszerezte. Góllövők: Páksi, Fodor és Sályi illetve Patócs és Takács.
Nagyvárad: Vasas—Vestul 3:0 (1:0).

Ha egészséjét és fiatalos ruganyosságát meg akarja őrizni, testét apólnia és valamilyen sportot űznie kell! Olvassa el és fogadja meg

Mit kell a sportolónak saját testéről tudnia?

c. mű értékes tanácsait.

Írta dr. Kellner Dániel orvos. 217 oldalon 42 ábrával és műmellékletekkel rendkívül gazdagon illusztrálva. Ára csak 105 lef.

LEGUJABB

Hitler nemzetközi ellenőrzés alatt megejtendő népszavazáshoz ragaszkodik a cseh kérdésben

A nürnbergi pártnapok előtt nem történik döntés a szudéta-németek sorsa felől. — Hitler békekészségét fogja hangsúlyozni Nürnbergben

Prágából jelentik: Runciman lord csak vasárnap este értesült Gwatkinól a Hitler és Henlein között lefolyt múlt heti megbeszélések eredményéről s így a nürnbergi pártnap előtt nem történik döntés a cseh kormány harmadik terve, az úgynevezett kantonális megoldás tekintetében. Egyébként hétfőre indulnak meg az érdemleges megbeszélések Benes elnök és a szudéta-német kiküldöttek között. A szudéta-német képviselők vasárnapi beszédei arra mutatnak, hogy a párt továbbra is a karlsbadi program alapján áll és további engedelményekre számít a cseh kormány részéről. Ennek meg is van a lehetősége, mert a kormány nem kötötte le magát az új terv mellett, ezért azt nem is hozták azt még nyilvánosságra.

Egyébként Csehszlovákiában Hitler és Henlein találkozása után kifejezetten nemzetközi problémává léptették elő a cseh nemzetiségi kérdést. A Nardny Politika szerint Csehszlovákia most már akkor sem bonthatná fel szövetségeit, ha akarná, mert a nagy koalíció ezt nem engedné meg. Egyes lapok céloznak arra, hogy a szudéta-németek nagymérvű önkormányzatot kapnának és azt teljes mértékben gyakorolni tudnák, ezzel önmagától értetlenségét a cseh-szovjetországi szövetség, mert Csehszlovákia semlegesítődne. A jelek arra vallanak, hogy Hitler Nürnbergben hangoztatni fogja békekészségét Anglia és Franciaország irányában.

Londonból jelentik: Lord Halifax külügyminiszter vasárnap délután Yorkshire-i üdüléséből visszatért Londonba és tanulmányozta a prágai jelentéseket. A Presse Association szerint a jelentések, bár nem lehet belőlük reményteljes következtetéseket levonni a vizálgysors megoldására, mégis a feszültségrendülé-
gős számolnak be.

CSEH KATONAI CSAPATOK SZÁLLTAK MEG A SZUDETA-NÉMET VIDÉKEKRE.

Prágából jelentik: A szudéta-német párt vasárnap Aschban nagy arató ünnepélyt rendezett, amelyen Henlein is megjelent. Az ünnepség során Wollner szudéta-német képviselő mondott beszédet és hangoztatta, hogy csak a karlsbadi nyolc pont alapján lehet elképzelni a kiegyezést a csehekkel, de el kell tünniök a szudéta-német vidékekről mindazoknak a cseheknek, akik 1918. óta ott letelepedtek. Érthetetlen, — úgymond —, hogy a katonai csapatok titokban megszállják a szudéta-német községeket. Ilyen intézkedésekkel nem lehet a nyugalom helyreállítani. A kérdés erőszakos megoldásához két fél kell. De másik fél nincs, mert Németország nem akar háborút, csak jogokat követel a 3 és fél millió szudéta-német számára.

RUNCIMAN MEG SOKÁIG MARAD CSEHORSZÁGBAN.

Prágából jelentik: Runciman lord első munkatársa Gwatkin vasárnap délután visszatért Prágába és este beszámolt a hétfői üdüléséről visszaérkezett Runciman lordnak. Henleinrel folytatott megbeszélésről. A lord

titkársága egyébként cáfolja azt a hírt, hogy Runciman látogatást tesz Hitlerrel. Runciman beláthatatlan időn belül nem utazik el Prágából, illetve Csehszlovákiából.

A CSEH-NÉMET MEGEGYEZÉS AKADÁLYAI.

Londonból jelentik: A Daily Express szerint Hitler teljes örendelkezési jogot fog követelni a szudéta németek számára, még pedig az önkormányzatról nemzeti ellenőrzés alatt tartandó népszavazás alapján. Ha a csehek ezt az ajánlatot visszautasítják, a szudéta németek maguk tartják meg a népszavazást német védelem alatt. Nem tartanak tőle, hogy a cseh kormány ezt fegyveresen próbálná megakadályozni. Feltehető, hogy Franciaország és Anglia is belenyugszik ebbe a megoldásba sőt, nemzetközi rendőrséget küld ki a népszavazás ellenőrzésére. Hitler és Göring azt kívánják, hogy a cseh kérdés megoldása után igyekezzenek közeledni Angliához.

A News Chronicle-ben Vernon Bartlett azt írja: a megegyezés főbb akadályai, hogy Németország továbbra is követeli, hogy Prága bontsa fel a szövetségeit. Párisból és Moszkvából

val, vonja vissza a cseh rendőrséget a szudéta német vidékekről és biztosítson képviselőket a szudéta németeknek a cseh hadseregben. A cseh kormány, bár kész tiszta német ezredet alapítani, de nem ad részt nekik a legmagasabb hadvezetőségben.

Cáfolják a Faruk király elleni merénylet híreit

Kairói jelentés. A Faruk király elleni merénylet ügyében a vizsgáló bizottság megállapította, hogy az újtóltagos merénylet akkor történt, amikor a király gépkocsija már elhagyta a sportuszoda területét. Merényletről tehát nincs szó. A letartóztatott szíriai diák azt vallotta, hogy fölvetve a földről egy ismeretlen ember leejtett revolverét és az véletlenül sült el a kezében.

Belügyminiszteri és pénzügyi vezérfelügyelők vizsgálatai Nagyváradon

Az elbocsátott kisebbségi tisztviselők memorandumot adtak át a belügyi vezérfelügyelőnek

Nagyvárad. Saját tud. Joe Gherman belügyminiszteri vezérfelügyelő már péntek óta folytatja vizsgálatát a városnál. Kérdést intéztünk a vezérfelügyelőhöz, aki azonban kijelentette, hogy a vizsgálat befejezéséig semmiféle nyilatkozatot nem adhat. Hír szerint a vezérfelügyelő keddi, befejező vizsgálatát és megbeszélését a miniszteriumban.

Szombaton délután a városházáról nemrég elbocsátott kisebbségi tisztviselők emlékiratot nyújtottak át Joe Gherman belügyminiszteri vezérfelügyelőnek. Az emlékiratban kifejtik, hogy elbocsátásuk törvényellenes, mivel román iskolában végeztek, a nyelvviszágban is megállták helyüket épp úgy, mint hivatalukban kötelezettségteljesítés közben. A vezérfelügyelő átvette a kisebbségi tisztviselők emlékiratát és megígérte, hogy felülvizsgálja ügyüket.

Nagyvárad. Saját tud. Hétfőn délelőtt városunkba érkezett Nicolau pénzügyi vezérfelügyelő, aki a pénzügyigazgatóság ügymenetét vizsgálja felül.

Arcárciketek

Egy szövege 2 le, vastagabb betűvel 8 le, cím a kiadóban további 10 le. Allástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény. — A legkisebb hirdetés díja 30 le. — Az első szót minden esetben vastag betűvel szedi a nyomda.

Lakás

Kiadó
azonnal egy utcai és egy udvari különbejárattal butorozott szoba, fürdőszoba használatos. Nagyvárad, Strada Averescu 37.

Iroda
helyiségek kiadók Duca (Sal Ferenc) utca 9. sz. alatt. Értekezhetni: dr. Soós Istvánnál, Sztaroveczky-utca 17-a.

Két elegáns
butorozott szoba esetleg ellátással is kiadó. — Nagyvárad, Str. Oltenia u. 2. sz.

Négyszobás
modern lakás november 1-re kiadó. Nagyvárad, Str. Brătianu u. 27.

2 szobás
komfortos lakás november 1-re kiadó. — Nagyvárad, Regele Ferdinand 49. illetve Str. Parintele Danila 7.

4 szobás,
földszintes, modern lakás november 1-re kiadó. Nagyvárad, Bulev. Regele Ferdinand 41.

2 szobás
ürdősobas magánház azonnal kiadó. Nagyvárad, Dr. Nicolae Zigre 20. Érdeklődni Lahovary-utca 31. szám.

Kiadó
száraz nagy borpince, ugyanott raktárnak alkalmas suterin és ócska ablakok. Nagyvárad Nicolae Jiga u. 30.

Egy
szép utcai butorozott szoba kiadó. Nagyvárad Take Ionescu utca 24.

Egyszoba
alkoven konyha s mellékhelyiségekkel álló udvari lakás azonnal kiadó. Nicolae Zsigre u. 7.

Különbejárattal
szépen butorozott szoba kiadó. Nagyvárad, Str. Lahovary 41.

Különféle

Zongora
elsőrangú, becsi gyártmány, jutányos áron eladó. Nagyvárad, Str. Vladimirescu u. 27. szám.

Finom
fehérnemű varrást, javítást vállalom. Meghívásra házhöz megyek. Nagyvárad, Joan Ghica u. 24.

Fajtiszta
pulik 6 hetesek eladók. Nagyvárad, General Pop Dánila-utca 1. sz.

Járó iskola
nagymeretű, keményfából eladó. Nagyvárad, Str. Vilson utca 9-a.

Két
kisebb diákot teljes ellátásra külön szoba, zongora, fürdőszoba használatos elfogad igazgató-tanító. Cím a kiadóban.

Munkácsy
Eccé Homo 1896. évi színes kép 12x94 méretben aranyozott rá-mában eladó. Nagyvárad, Str. Olteanu No. 26

Szép
kertes villában állandó nyugodt otthont talál, teljes ellátással magános nyugdíjas úriember. Közelebbi megtudható a kiadóhivatalban

Egy-két
iskolás leánykát vállalom teljes ellátásra. — Vagy uriházban beteg vagy gyermek gondozást vállalom nappalra magános urinál. Cím: Nagyvárad, Str. Regele Carol II. u. 19. szám.

Középkorú
keresztény urinál háztartás vezetését vállalom (főzéssel) vidéken is. Címeket a kiadóba kér.

Alkalmazás

Tehenész
vincellér azonnal állást nyer Horváth Arpád, Nagyvárad, Calea Ruinelor 1. szőlőjében.

Mindenes bejárónő
kis családnak azonnal belépésre felvétetik. — Nagyvárad, Str. Regele Carol II. 19.

Ügyes
rajzoló tanulónak felvétetik. Nagyvárad, Str. Simion Stefan u. 24.

Házvezetőnőnek
vagy társalkodónőnek menne fiatal uriasz-
szony idősebb, magános urhoz, hölgyhöz vagy házaspárhoz. Ajánlatokat kiadóba kér.